

שאלון הדין הדיוני אפריל 25 (גרסה 1)

1. משטרת ישראל הגישה לבית משפט השלום בקשה לצו חדירה לחומר מחשב של חשוד שנתפס בידי המשטרה.

במעמד מי יתקיים הדיון בבקשה?

- א. רק במעמד צד אחד – של המשטרה המבקשת.
- ב. תמיד במעמד שני הצדדים – המשטרה והחשוד.
- ג. **במעמד צד אחד – של המשטרה המבקשת, אלא אם בית המשפט מצא, בנסיבות מיוחדות, כי יש לקיים את הדיון במעמד שני הצדדים.**
- ד. ללא נוכחות הצדדים.

התשובה הנכונה היא ג'

סעיף 23א לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], התשכ"ט-1969, סעיף 3 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982, דנ"פ 1062-21 יונתן אוריך נ' מדינת ישראל

חדירה לחומר מחשב

23א(א) חדירה לחומר מחשב וכן הפקת פלט תוך חדירה כאמור, יראו אותן כחיפוש וייעשו על-ידי בעל תפקיד המיומן לביצוע פעולות כאמור; לענין זה, "חדירה לחומר מחשב" – כמשמעותה בסעיף 4 לחוק המחשבים, התשנ"ה-1995.

(ב) על אף הוראות פרק זה, לא ייערך חיפוש כאמור בסעיף קטן (א), אלא על-פי צו של שופט לפי סעיף 23, המציין במפורש את ההיתר לחדור לחומר מחשב או להפיק פלט, לפי העניין, והמפרט את מטרות החיפוש ותנאיו שייקבעו באופן שלא יפגעו בפרטיותו של אדם מעבר לנדרש.

(ג) קבלת מידע מתקשורת בין מחשבים אגב חיפוש לפי סעיף זה לא תיחשב כהאזנת סתר לפי חוק האזנת סתר, התשל"ט-1979

סדרי דין באין הוראות

3. בכל ענין של סדר הדין שאין עליו הוראה בחיקוק, ינהג בית המשפט בדרך הנראית לו טובה ביותר לעשיית צדק.

דנ"פ 1062-21 יונתן אוריך נ' מדינת ישראל

בימ"ש דן בסוגיות הנוגעות לצווי חיפוש במחשבים ובטלפונים ניידים חכמים בשלב החקירה המשטרתית, טרם הוחלט אם להגיש כתב אישום, ופסק בדעת רוב: הדיון בבקשות לצווי חיפוש בחומר מחשב בשלב החקירה ייערך במעמד צד אחד, בשים לב לאמות מידה שהותוו; על החלטת בימ"ש בבקשה לצו חיפוש בחומר מחשב אין למי מהצדדים זכות השגה; אם התברר לבימ"ש שדן בבקשה לצו חיפוש במחשב כי בוצע חיפוש בלתי-חוקי במחשב קודם שנתבקש צו החיפוש לגביו, הפגם האמור יהווה שיקול בהכרעה בבקשה למתן צו. במקרים חריגים פגם זה יכול להוות שיקול מכריע לדחיית הבקשה. ככל שבתום החקירה יוחלט על הגשת כתב אישום, ההשלכות הראייתיות של החיפוש הבלתי-חוקי ייבחנו בהליך העיקרי לפי הלכת יששכרוב.

יישום:

מהחקיקה עולה כי, צו לחדירה למחשב או חומר מחשב (כלל טלפון) תעשה רק בצו שופט. על השופט לציין בצו: 1. את מטרות החיפוש 2. תנאיו (קביעה מראש). והכל על מנת שלא לפגוע בפרטיותו של אדם מעבר לנדרש.

מי רשאי לבצע את החדירה למחשב בפועל? בעל תפקיד מיומן. כבר בשלב הגשת הבקשה והדיון בה, על השופט טרם ייתן צו לראות מהן הסיבות והראיות בגינן מבוקש הצו, מתוך האמור לראות האם הסיבה והראיות אשר הוצגו בבקשה במעמד צד אחד מהוות הפרה, קרי חדירה לחומר מחשב טרם קבלת הצו דנא.

דיונים נוספים שעניינם בצווי חיפוש במחשבים ובטלפונים ניידים חכמים בשלב החקירה המשטרתית, טרם שהוחלט אם להגיש כתב אישום. הדיון התמקד בשאלה מהי תכליתה ומהו היקפה של הוראת סעיף 23א לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], התשכ"ט-1969, המסדירה את סוגיית החדירה לחומר מחשב, הכולל גם טלפונים חכמים, לצורך חיפוש בו.

ההלכות:

- הדיון לבקשה לצו חיפוש במחשב זה (הכלל), תידון במעמד צד אחד, וכן "במקרים חריגים ביותר" זה במעמד הצדדים;

- בימ"ש פסק בדעת רוב מפי הנשיאה חיות כי על החלטת בימ"ש בבקשה לצו חיפוש בחומר מחשב אין למי מהצדדים זכות השגה, בין בערור, בין בערר, בין בהליכי החזרת תפוס ובין בבקשה לביטול ההחלטה.

- לשאלה מהן הנפקויות של חיפוש בלתי-חוקי קודם שבוצע באותו מחשב או טלפון חכם, ומהו המועד שבו יש להידרש לכך – האם במעמד הדיון בבקשה לצו החיפוש, או במסגרת ההליך העיקרי?

"אם התברר לבימ"ש שדן בבקשה לצו חיפוש במחשב כי בוצע חיפוש בלתי-חוקי באותו מחשב קודם שנתבקש צו החיפוש לגביו, הפגם האמור יהווה שיקול במסגרת ההכרעה בבקשה למתן צו; במקרים חריגים ונדירים, פגם כאמור יכול להוות שיקול מכריע לדחיית הבקשה; הובהר כי ככל שבתום החקירה יוחלט על הגשת כתב אישום, ההשלכות הראייתיות של החיפוש הבלתי-חוקי ייבחנו בהליך העיקרי בהתאם לאמות המידה שנקבעו בהלכת יששכרוב."

2. מה הדין לעניין חשיפת מותב בית המשפט הפלילי לראיות בלתי קבילות?

- יש בחשיפת המותב לראיות אלו כשלעצמה כדי להקים חשש ממשי למשוא פנים ולהביא לפסלות המותב.
- יש בחשיפת המותב לראיות אלו כשלעצמה כדי להקים חשש קריטי למשוא פנים ולהביא לפסלות המותב.
- אין בחשיפת המותב לראיות אלו כדי להקים חשש ממשי למשוא פנים ולא תתאפשר פסלות המותב.
- אין בחשיפת המותב לראיות אלו כשלעצמה כדי להקים חשש ממשי למשוא פנים ותתאפשר פסלות המותב רק במקרים חריגים שבהם נחשף המותב ל"מסה קריטית" של ראיות שכאלו.

התשובה הנכונה היא ד'
סעיף 77א לחוק בתי המשפט [נוסח משולב] התשמ"ד-1984, ע"פ 8490/22 מטר נ' מדינת ישראל

עילות פסלות

77א(א) שופט לא ישב בדיון אם מצא, מיזמתו או לבקשת בעל דין, כי קיימות נסיבות שיש בהן כדי ליצור חשש ממשי למשוא פנים בניהול המשפט.

ע"פ 8490/22 מטר נ' מדינת ישראל

- העובדה ששופט דן בעבר בתיק אחר של אותו נאשם אינה מקימה כשלעצמה עילת פסלות;
- מותב הדן בעניין מעצרו של נאשם ודן גם באישום לגופו אינו מקים בהכרח עילת פסלות: ויש לבחון האם הדיון שהתקיים בענייני המעצר מבסס חשש ממשי למשוא פנים בניהול ההליך המשפטי.
- חשיפת מותב לראיות בלתי-קבילות: אין בה כשלעצמה כדי להקים חשש ממשי למשוא פנים. עילת פסלות תקום רק כאשר המותב נחשף למסה קריטית של ראיות שכאלו.
- "העובדה שמותב נחשף לעברו הפלילי של נאשם אף היא אינה מקימה מניעה ובה עילת פסלות, ושאלת הפסלות תוכרע בהתאם להשפעה שיש לאותה חשיפה על השופט ועל יכולתו לשקול את הטענות והראיות שלפניו מתוך פתיחות מחשבתית."

יישום:

ראו כי מדובר בשאלת פסיקה, ובהתאם לסעיף 77א לחוק בתי המשפט, אין העילה דנן מצויה בין העילות לפסלות שופט. חלופות א'-ב' כאמור נפסלות.

כבר נפסק בעבר – כי שופטים מיומנים די לצורך טשטוש מושא הפנים המצוי לפנייהם. לפני הפסיקה המצורפת התשובה הנכונה הייתה ג'. לאחריה, החלופה הנכונה ד'.

(ראו במצוטט לעיל מה תהא הבחינה או השיקול של השופט לבחינת פסילתו).

3. ראובן פתח תיק ההוצאה לפועל נגד משה בגין חוב על סך 50,000 ש"ח. ראובן יודע שלמשה יש אישה וילדים ושבזמן האחרון התגלע ביניהם סכסוך. הוא חושש כי אם יש פסק דין מזונות כנגד משה, הדבר יקשה עליו לגבות את הכסף. ראובן פונה ללשכת ההוצאה לפועל בבקשה לקבל מידע על קיום תיק מזונות לפי סעיף 37 לחוק ההוצאה לפועל, ואכן מקבל מידע שנגד החייב מתנהל תיק מזונות. משה חושב שאין די בכך ועל מנת לשקול כדאיות ההליך שהוא אמור לנקוט, פונה שוב ללשכת ההוצאה לפועל בבקשה לקבל מידע נוסף על גובה החוב והסדרי תשלומי המזונות.

מה הדין?

- עם קבלת המידע הראשוני ההליך הסתיים ואין מקום לבקשה נוספת בעניין.
- מאחר שהחוב של משה הוא פחות מ- 100,000 ש"ח - אין סמכות להיעתר לבקשה.
- אם זוכה מעוניין לדעת מהו גובה חוב המזונות, עליו לפנות לבית המשפט לענייני משפחה שנתן את פסק הדין בעניין זה, ולהגיש בקשה מתאימה.
- הרשם מוסמך להחליט בבקשה לאחר שיקבל את תגובת החייב.**

התשובה הנכונה היא ד'
סעיף 47 לחוק ההוצאה לפועל, התשכ"ז-1967

מסירת מידע על גובה חוב מזונות

47. (א) זוכה שקיבל מידע על קיומו של חוב מזונות בתיק הוצאה לפועל המתנהל נגד החייב, לפי הוראות סעיף 37, רשאי, לשם שקילת הכדאיות של נקיטת הליך מסוים בתיק ההוצאה לפועל שהוא מנהל נגד החייב, להגיש לרשם ההוצאה לפועל, בדרך שיקבע שר המשפטים, בקשה לקבלת מידע בדבר גובה חוב המזונות, כמשמעותו בסעיף האמור, של החייב.

(ב) ביקש זוכה מידע כאמור בסעיף קטן (א), רשאי הרשם למסור לזוכה את המידע האמור, לאחר שנתן לחייב הזדמנות לטעון את טענותיו בכתב, ראו עניין שיקולי הרשם טרם מסירת המידע לזוכה.

הביא בחשבון את הפגיעה בפרטיותו ואת האפשרות לפגיעה בפרטיות בני משפחתו, ושוכנע כי אין די במידע על דבר קיומו של חוב המזונות כדי לאפשר לזוכה לשקול את הכדאיות שבנקיטת אותו הליך, וכי הדבר מוצדק בנסיבות העניין, בהתחשב בגובה החוב בתיק ההוצאה לפועל שמנהל הזוכה נגד החייב ובהוצאות הכרוכות בנקיטת ההליך.

(ג) הוגשה בקשה לפי סעיף קטן (א), רשאי החייב להגיש את טענותיו לרשם ההוצאה לפועל, בכתב, בתוך 30 ימים מיום שנמסרה לו הבקשה.

(ד) שר המשפטים, באישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, רשאי לקבוע הוראות לעניין אופן מסירת מידע כאמור בסעיף זה, ובכלל זה יקבע את מדרגות החוב שלפיהן יימסר המידע לזוכה.

יישום:

ראו כי מדובר בבקשה שניה ומחייבת של הזוכה, ראו כי על הזוכה לעמוד בתנאי סף המנויים בסעיף 37. היות ומנתוני האירוע עולה כי הוגשה כבר בקשה למידע ראשונה – הזוכה עמד בתנאי הסף לקבלת המידע.

המידע הקונקרטי המבוקש מחייב בקשה בכתב של הזוכה + ליתן 30 ימים מיום המצאת הבקשה לחייב לצורך תגובתו.

היה ומדובר בחשיפה של יותר פרטים בה מצויים מידע על המשפחה. על הרשם לשקול שיקולים ספציפיים (כמפורט לעיל) טרם החלטתו.

ראו, על אף שיקול דעתו של רשם ההוצאה לפועל, הרי כי זה כפוף להוראות והנחיות שנקבעו על ידי שר המשפטים.

4. בית משפט מחוזי דן במשפט חוזר.
מה מוסמך בית המשפט לקבוע?

- כל דבר שיכול היה לקבוע כערכאה דיונית בהליך פלילי, למעט התייחסות לעונש.
- כל דבר שיכול היה לקבוע כערכאה דיונית בהליך פלילי, למעט החמרה בעונש.**
- כל דבר שיכול היה לקבוע במסגרת ערעור פלילי.
- כל דבר שיכול היה לקבוע במסגרת ערעור פלילי, למעט פיצוי לנפגע, אם הוגשה תביעה נזיקית נגרת.

התשובה הנכונה היא ב'
סעיף 31 לחוק בתי המשפט [נוסח משולב] התשמ"ד-1984

משפט חוזר

31. (א) נשיא בית המשפט העליון או המשנה לנשיא או שופט אחר של בית המשפט העליון שקבע לכך הנשיא רשאי להורות כי בית המשפט העליון או בית משפט מחוזי שיקבע לכך, יקיים משפט חוזר בענין פלילי שנפסק בו סופית, אם ראה כי נתקיים אחד מאלה:

(1) בית משפט פסק כי ראיה מהראיות שהובאו באותו ענין יסודה היה בשקר או בזיוף, ויש יסוד להניח כי אילולא ראיה זאת היה בכך כדי לשנות את תוצאות המשפט לטובת הנידון;

(2) הוצגו עובדות או ראיות, העשויות, לבדן או ביחד עם החומר שהיה בפני בית המשפט בראשונה, לשנות את תוצאות המשפט לטובת הנידון;

(3) אדם אחר הורשע בינתיים בביצוע אותו מעשה העבירה, ומהנסיבות שנתגלו במשפטו של אותו אדם אחר נראה כי מי שהורשע לראשונה בעבירה לא ביצע אותה.

(4) נתעורר חשש של ממש כי בהרשעה נגרם לנידון עיוות דין.

(ב) הרשות לבקש משפט חוזר נתונה לנידון וליועץ המשפטי לממשלה; מת הנידון – תהיה הרשות האמורה גם לבן-זוגו ולכל אחד מצאצאיו, הוריו, אחיו או אחיותיו.

(ג) במשפט חוזר יהיו לבית המשפט העליון או לבית משפט מחוזי כל הסמכויות הנתונות לבית משפט מחוזי במשפט פלילי והנתונות לבית המשפט העליון בערעור פלילי, פרט לסמכות להחמיר בעונש; בית המשפט רשאי לתת כל צו הנראה בעיניו כדי לפצות נידון שנשא ענשו או חלק ממנו ושהרשעתו בוטלה כתוצאה מן המשפט החוזר, או לתת כל סעד אחר; מת הנידון – רשאי בית המשפט לתת צו כאמור לטובת אדם אחר.

(ד) נשיא בית המשפט העליון או המשנה לנשיא או שופט אחר של בית המשפט העליון שקבע לכך הנשיא או הרכב כאמור, רשאי, בהסכמת היועץ המשפטי לממשלה, להורות על זיכויו של נידון אם נוכח כי נתקיימה אחת העילות למשפט חוזר כאמור בסעיף קטן (א), אך לאור נסיבות העניין אין תועלת בקיומו של משפט חוזר.

יישום:

בפתח דברים, סעיף זה אינו מצוי תחת הכותרת של בתי המשפט המחוזיים, היות ואינם יכולים לקבוע על קיום דיון נוסף, הסמכות לניהול משפט חוזר במחוזי ניתנת בכפוף להוראה תת סעיף א לעיל.

דהיינו, נשיא בית המשפט העליון או משנה לנשיא, או שופט אחר שהסמיכו לכך נשיא העליון, רשאי להורות לבהמ"ש עליון או לבהמ"ש מחוזי לקיום משפט חוזר.

משפט חוזר יהיו כל הסמכויות הנתונות לבית משפט מחוזי במשפט פלילי פרט להחמרה בעונש. לכן חלופה ב' היא החלופה הנכונה מכוח סעיף החוק.

5. יעקב הגיש בקשה לאשר תובענה ייצוגית נגד יצרן של מוצר שרכש. לאחר שבחן את הבקשה, הגיע בית המשפט למסקנה שמתקיימים התנאים לאישור תובענה ייצוגית לגבי כל מי שרכשו את המוצר לכל המאוחר עד חודש לפני שיעקב קנה אותו (להלן: הקבוצה).

מה הדין?

- א. על בית המשפט לדחות את הבקשה לאישור התובענה הייצוגית.
- ב. על בית המשפט לאשר את התובענה הייצוגית ולפסוק ליעקב פיצויים ללא הוכחת נזק.
- ג. על בית המשפט לאשר את התובענה הייצוגית ללא כל שינוי.
- ד. **על בית המשפט לאשר את התובענה הייצוגית ולהורות על החלפתו של יעקב בתובע אחר מן הקבוצה.**

התשובה הנכונה היא ד'

סעיף 8(ג)(2) לחוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006

8(ג)(2) מצא בית המשפט כי התקיימו כל התנאים האמורים בסעיף קטן (א), ואולם לא מתקיימים לגבי המבקש התנאים שבסעיף 4(א)(1) עד (3), לפי העניין, יאשר בית המשפט את התובענה הייצוגית אך יורה בהחלטתו על החלפת התובע המייצג.

יישום:

בניגוד לכלל הסעיף מורה כי על בית המשפט לאשר תובענה ייצוגית, בסעיף זה רשום כי בית המשפט חייב לאשר. ככל שכל שאר התנאים לבקשה מתקיימים. היות והמבקש רכש את המוצר חודש לפני התאריך המועד האחרון, אינו חלק מהתביעה ולא יחשב כתובע ראשי בתובענה ועל כן יש להחליפו.

6. משה מעוניין לתבוע בדיון מהיר מאת הקבלן שבנה את דירתו סך של 70,000 ש"ח בגין ליקויי בניה בהסתמך על חוות דעת מומחה של מהנדס.
אלו מן המסמכים הבאים על משה לצרף לכתב התביעה?

- תצהיר לאימות העובדות, חוות הדעת ההנדסית, תצהיר גילוי מסמכים והעתקי המסמכים שברשותו.
- תצהיר לאימות העובדות, חוות הדעת ההנדסית ורשימת המסמכים שברשותו בלבד.
- תצהיר לאימות העובדות, חוות הדעת ההנדסית, רשימת מסמכים שברשותו והעתקי המסמכים שברשותו.**
- לא ניתן לתבוע תביעה שכזו בדיון מהיר.

התשובה הנכונה היא ג'

תקנה 79(א) לתקנות סדר הדין האזרחי, התשע"ט-2018

צרופות לכתב טענות בתובענה בדיון מהיר וגילוי מסמכים מוקדם

79. (א) בעל דין יצרף לכתב טענות בתובענה בדיון מהיר –
(1) תצהיר מטעמו ערוך לפי נוסח טופס 5 שבתוספת הראשונה לשם אימות העובדות שבכתב הטענות, וכך חוות דעת מומחה, אם נדרש; תצהיר בעל דין שלא צורף לכתב הטענות בעת הגשתו, לא יוגש, אלא ברשות בית המשפט; בעל דין רשאי לצרף תצהיר של אדם אחר, ובלבד שיפרט בתצהיר מטעמו מדוע העובדות שבכתב הטענות אינן בידיעתו;
(2) רשימה של המסמכים הנוגעים לעניין הנדון, המצויים או שהיו מצויים ברשותו או בשליטתו, ושאינן לאחר חקירה ודרישה; אם המסמך מצוי ברשותו, יצרף העתק שלו לכתב הטענות; אם המסמך אינו מצוי עוד ברשותו או בשליטתו, יפרט את הנסיבות הקשורות לכך.
(3) רצה בעל דין להזמין לעדות עדים נוספים, יגיש יחד עם כתב טענותיו רשימה כאמור בתקנה 62.

יישום:

ראו כי במקרה דנן תוגש חלופה ג' שהיא מילות התקנה, אך היות ויש דרישה לפרט האם מסמך נמצא ברשותו או בשליטתו הפירוט דורש תצהיר מסמכים.
חלופה ד' – לא נכונה, ניתן להגיש תביעה של ליקוי בניה בדיון מהיר.

7. הוגשה עתירה לבית המשפט הגבוה לצדק נגד החלטת שר האוצר, ובה התבקש בית המשפט ליתן צו על תנאי ביחס להחלטה ולאחר מכן להפוך אותו למוחלט. באותו היום ניתנה החלטת השופט, בדן יחיד, שלפיה העתירה תועבר לדיון לפני הרכב וניתן צו על תנאי.
מה הדין?

- נדרש מותב תלתא לפחות על מנת להורות על מתן צו על תנאי, ולכן השופט חרג מסמכותו כאשר הורה על מתן צו על תנאי בדן יחיד.
- בסמכות השופט לתת צו על תנאי גם בדן יחיד, אולם אין בסמכותו להורות על כך לפני קבלת עמדת המשיב לעתירה.
- רק הרכב מורחב רשאי להורות על מתן צו על תנאי, וזאת רק לאחר קיום דיון בעתירה. לכן השופט חרג מסמכותו.
- השופט לא חרג מסמכותו כאשר הורה על מתן צו על תנאי בדן יחיד בנסיבות אלו.**

התשובה הנכונה היא ד'

סעיפים 1, 5 לתקנות סדר הדין בבית המשפט הגבוה לצדק, התשמ"ד-1984

עתירת צו על תנאי

1. בקשה לצו על תנאי תוגש לבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט גבוה לצדק בדרך עתירה.

שמיעת העותר

5. העתירה תובא לפני שופט של בית המשפט העליון והוא רשאי ליתן את הצו או להורות על הזמנת העותר לפניו או להעביר את העתירה להרכב של שלושה; הועברה העתירה להרכב של שלושה, רשאי ההרכב ליתן את הצו או להורות על הזמנת העותר לפניו, ואם היה סבור שהעתירה אינה מראה על פניה עילה רשאי הוא לדחותה על יסוד האמור בה, ללא הזמנת העותר; הורה השופט על שמיעת העותר יקבע הרשם יום ושעה לדיון.

יישום:

תקנה 1: כאשר אדם (העותר) רוצה להשיג סעד מבית המשפט הגבוה לצדק (בג"ץ) – לרוב נגד פעולה או מחדל של רשות שלטונית – הוא מגיש עתירה לבג"ץ.

הסעד הנפוץ הראשוני שניתן לבקש הוא "צו על תנאי" – כלומר, צו שמורה למשיב (לרשות או לגוף ציבורי) להתייבב ולנמק מדוע לא יינתן הצו הקבוע שמבקש העותר (למשל: ביטול החלטה מנהלית).

לפי התקנה, הדרך להגיש את הבקשה היא באמצעות עתירה לבית המשפט העליון.

תקנה 5: כאשר מוגשת עתירה לבג"ץ, ההליך ממשיך כך:

1. השלב הראשון – שופט יחיד:
 - א. עתירה שמוגשת מגיעה תחילה לשופט אחד בבית המשפט העליון.
 - ב. הוא רשאי לעשות אחת מהפעולות הבאות: (1) לתת את הצו על תנאי בעצמו – אם מצא שיש לכאורה עילה משפטית לבירור; (2) לזמן את העותר לדיון בפניו – לפני החלטה על הצו; (3) להעביר את העתירה להרכב של שלושה שופטים – בדרך כלל מדובר במקרים מורכבים או עקרוניים.
 - ג. אם מועברת להרכב שלושה שופטים (הרכב יכול: (1) לתת את הצו; (2) לזמן את העותר לדיון; (3) או – וזה חשוב – לדחות את העתירה על הסף אם נראה לה שאין בה עילה משפטית כבר מהקריאה הראשונית ("אינה מראה על פניה עילה").
2. אם נקבע דיון: במקרה שבו הוחלט לשמוע את העותר (בין בפני שופט יחיד או בפני הרכב), הרשם יקבע את מועד הדיון.

סעיף 5 קובע למעשה את הסינון הראשוני של עתירות – כך שלא כל עתירה מגיעה בהכרח לדיון מלא, אלא רק אם היא עומדת ברף סף משפטי כלשהו.

בענייננו: שופט יחיד יכול לאשר צו על תנאי בבית הדין הגבוה לצדק אבל אם מדובר על דחיית צו על תנאי יש צורך בשלושה שופטים על מנת לדחות את הצו. כלומר בדחיה מחמירים ובאישור מקלים.

שלב	תיאור	סמכויות השופטים	תוצאה אפשרית
הגשת עתירה	העותר מגיש עתירה לבג"ץ בצירוף תצהיר המאמת את העובדות		פתיחת ההליך המשפטי
דיון ראשוני בפני דן יחיד	שופט יחיד דן בעתירה ומחליט על המשך הטיפול	לתת צו על תנאי/ לזמן את העותר לדיון/ להעביר את העתירה להרכב של 3 שופטים	המשך ההליך בהתאם להחלטת השופט
דיון בפני 3 מותבים	הרכב של 3 שופטים דן בעתירה	לתת צו על תנאי/ לזמן את העותר לדיון/ לדחות את העתירה על הסף אם אין בה עילה לכאורה	קבלת החלטה סופית לגבי העתירה
מתן צו על תנאי	אם ניתן צו על תנאי הרשות המשיבה נדרשת להגיש תצהיר תשובה		העברת נטל ההוכחה לרשות המשיבה
דיון סופי בעתירה	דיון בעתירה לאחר קבלת תגובת הרשות	להפוך את הצו על תנאי לצו מוחלט/ לדחות את העתירה	סיום ההליך המשפטי

8. איזה מבין המשפטים הבאים נכון לגבי פסילת מותב?

- א. כל היכרות בין המותב ובין מי מהצדדים או באי כוחם יש בה כשלעצמה כדי להקים עילת פסלות.
- ב. כל קירבה שהיא בין המותב ובין מי מהצדדים או באי כוחם יש בה כשלעצמה כדי להקים עילת פסלות.
- ג. **העובדה של בן משפחה מדרגה ראשונה של המותב קיים עניין אישי ממש בעד מרכזי אין בה כשלעצמה כדי להקים עילת פסלות.**
- ד. העובדה של בן משפחה מדרגה ראשונה של המותב קיים עניין אישי ממש בבא-כוחו של צד להליך אין בה כשלעצמה כדי להקים עילת פסלות.

התשובה הנכונה היא ג'

סעיף 77א לחוק בתי המשפט [נוסח משולב] התשמ"ד-1984

עילות פסלות

77א. (א) שופט לא ישב בדין אם מצא, מיזמתו או לבקשת בעל דין, כי קיימות נסיבות שיש בהן כדי ליצור חשש ממשי למושא פנים בניהול המשפט.

(1א) בלי לגרוע מהוראות סעיף קטן (א), שופט לא ישב בדין בידעו שמתקיים אחד מאלה:

(1) צד להליך, בא כוחו או עד מרכזי, הוא בן משפחה של השופט או שקיימת ביניהם קרבה ממשית אחרת;

(2) יש לשופט ענין כספי ממש או ענין אישי ממש בהליך או בתוצאותיו, בצד להליך, בבא כוחו או בעד מרכזי, או שלבן משפחה מדרגה ראשונה של השופט יש ענין כספי ממש או ענין אישי ממש בהליך או בתוצאותיו, בצד להליך או בבא כוחו;

(3) בטרם התמנה לשופט היה השופט מעורב באותו ענין הנדון בהליך שלפניו כבא כוח, כבורר, כמגשר, כעד, כיועץ מקצועי, כמומחה, או בדרך דומה אחרת;

לענין סעיף קטן זה –

"בן משפחה" – בן זוג, הורה, הורה של בן זוג, ילד, אח, סב, נכד וכן ילד או בן זוג של כל אחד מאלה ולרבות מי שהיה אפוטרופוס או מי ששימש משפחה אומנת של השופט או שהשופט היה אפוטרופוסו או שימש משפחה אומנת שלו;

"בן משפחה מדרגה ראשונה" – בן זוג, הורה, ילד, אח וכן ילד או בן זוג של כל אחד מאלה ולרבות מי שהיה אפוטרופוס או מי ששימש משפחה אומנת של השופט או שהשופט היה אפוטרופוסו או שימש משפחה אומנת שלו;

"עד מרכזי" – עד שנדרשת הערכת מהימנותו לצורך הכרעה בהליך.

(2א) על אף האמור בסעיפים קטנים (א) ו-(1א) שופט רשאי לשבת בדין אם מפאת דחיפות הענין לא ניתן לקיים את ההליך לפני שופט אחר ועלול להיגרם נזק חמור או עיוות דין אם לא ידון בענין.

(3) על אף האמור בסעיף קטן (1א)(2), שופט רשאי לשבת בדין אם העברת הענין לכל שופט אחר לא תשנה את עילת הפסלות.

(ב) נטענה טענת פסלות נגד שופט, יחליט בה אותו שופט לאלתר ולפני שיתן כל החלטה אחרת.

(1ב) התקיימה עילת פסלות לפי סעיף קטן (1א)(1) או (2), הנוגעת לעורך דין או לבא כוח אחר, שהתקיימו בו נסיבות המחייבות קבלת היתר לייצוג כאמור בסעיף 53 לחוק לשכת עורכי הדין, רשאי בית המשפט להתיר את הייצוג, לבקשת עורך הדין או בא הכוח, אם מצא כי הנזק שייגרם לצד להליך אם לא יתיר את הייצוג עולה על הנזק שייגרם לצד להליך או לאינטרס הציבורי בשל הפסקת הדיון או החלפת שופט; התיר בית המשפט את הייצוג כאמור, לא ישב בדין השופט שלגביו התקיימה עילת הפסלות.

(ג) החלטת שופט או בית משפט לפי סעיף זה תהיה מנומקת, ורשאי בעל דין לערער עליה לפני בית המשפט העליון; בערעור ידון נשיא בית המשפט העליון, או מותב של שופטי בית המשפט העליון, או שופט אחד, הכל כפי שיקבע הנשיא.

יישום:

חלופה א' לא נכונה, החלופה לא נכונה מייסודה ואף החלופה יכולה להשבית את מערכת המשפט.

חלופה ב' לא נכונה, היות ויש דרישה ל"חשש ממשי למושא פנים בניהול ההליך".

חלופה ג' **נכונה**, ראו את החרוג המצוי בתת ס' (3א) אשר מפנה לתת ס' (1א)(2), כאשר העברת ההליך לא תשנה את עילת הפסילות, ראו כי בנוסף לכך תת ס' (1א)(2) מבדיל בין העניין האישי של השופט בעד מרכזי לבין העניין הקיים לבן משפחה מקרבה ראשונה שהעד אינו נכלל בה ספציפי.

חלופה ד' לא נכונה, היות ו- בא כוח מנוי באופן ספציפי בעניין הקיים לבן משפחה מקרבה ראשונה תת ס' (1א)(2).

9. בית משפט השלום דחה בקשה לדחיית תביעה על הסף והורה על המשך בירור התביעה. הנתבע הגיש על כך ערעור.
מה הדין?

- א. בית המשפט המחוזי אינו רשאי להתערב בהחלטה שכזו.
- ב. בית המשפט המחוזי חייב להתערב בהחלטה שכזו.
- ג. **בית המשפט המחוזי יתערב במקרים חריגים כאשר נפלה טעות מהותית או שמתעורר חשש לניהול הליך סרק, הכרוך בהשקעת משאבים יוצאת דופן.**
- ד. בית המשפט המחוזי יתערב במקרים חריגים כאשר העניין חורג מעניינם הפרטי של הצדדים או כאשר עולה שאלה ציבורית רחבה.

התשובה הנכונה היא ג'

רע"א 1739/23 אלעד פלאנט בע"מ נ' זכאים מנסור.

רע"א 1739/23 אלעד פלאנט בע"מ נ' זכאים מנסור

סילוק תביעה על הסף הוא אמצעי דיוני קיצוני, הננקט בזהירות יתרה ובמקרים חריגים, בהם ברור כי גם אם יוכחו מלוא טענות כתב התביעה לא מתקיימת אפשרות ממשית שהתובע יזכה בסעד המבוקש על ידו.
לאור האמור, בימ"ש שלערעור לא יתערב בהחלטות המורות על המשך בירור ההליך לגופו, אלא במקרים חריגים.
על מקרים אלה נמנות החלטות:
שנפלה בהן טעות מהותית או שמתעורר חשש לניהול הליך סרק, הכרוך בהשקעת משאבים יוצאת דופן.

יישום:

ראו כי מדובר בדחייה של בקשה לסילוק על הסף. בית המשפט הורה על המשך ההליך, דהיינו יש לדון בתביעה לגופה.

לעניין החלופות לעיל :

חלופות א' ו- ב' לא נכונות, החלופות כל אחת מייצרת ציווי התנהלותי לבית המשפט "חייב" "אינו רשאי". ראו כי, המדובר במקרים ספציפיים ויחידים אשר מונעים או מחייבים את בהמ"ש.

חלופה ד' לא נכונה, היות והיא הפוכה מהחריג הפסיקטי. הכלל-כי לא תהא התערבות רק כאשר בבחינה העניין האישי של הצדדים או של ההליך או ההחלטה הפרטנית נפלה טעות.
לעניין חלופה ד' – מי שבחר בחלופה דגן ראה לנגד עיניו את הלכת חניון חיפה – בעניין הערעור בגלגול השלישי ו- רביעי להחלטה או לפסק דין.

חלופה ג' נכונה, בהיותה משקפת את ההלכה.

10. לאחר ביטול טיסתם לפריז, יעקב ורחל תבעו בתביעה קטנה את חברת הטיסות בתביעה על סך 7,000 ש"ח על רקע ביטול הטיסה בסמוך. הרשמת הבכירה בבית משפט השלום בירושלים קיבלה את התביעה בחלקה, ופסקה לזכותם 3,000 ש"ח בלבד. יעקב ורחל אינם מרוצים מהתוצאה.
מה הדין?

- א. יעקב ורחל רשאים להגיש ערעור בזכות לבית משפט השלום, ועל החלטתו להגיש בקשת רשות ערעור לבית המשפט המחוזי שתידון במושב של שלושה שופטים.
- ב. **יעקב ורחל רשאים להגיש בקשת רשות ערעור לבית המשפט המחוזי שתידון בדן יחיד, ועל החלטתו ניתן להגיש לבית המשפט העליון בקשת רשות ערעור שניתן לדון בה לגופה בדן יחיד.**
- ג. יעקב ורחל רשאים להגיש בקשת רשות ערעור לבית המשפט המחוזי שתידון בדן יחיד, ועל החלטתו ניתן להגיש בקשת רשות ערעור לבית המשפט העליון שניתן לדון בה לגופה בהרכב של שלושה שופטים.
- ד. יעקב ורחל רשאים להגיש ערעור בזכות לבית משפט השלום, ועל החלטתו להגיש בקשת רשות ערעור לבית המשפט המחוזי שתידון בדן יחיד.

התשובה הנכונה היא ב'

סעיפים 26, 64 לחוק בתי המשפט [נוסח משולב] התשמ"ד-1984

הרכב

26. בית המשפט העליון ידון בשלושה, אולם –
(4) בערעור על החלטת ביניים של בית משפט מחוזי, או על פסק דין של דן יחיד בבית משפט מחוזי
שדן בערעור, על פסק דין או על החלטה של בית משפט שלום, למעט בערעור כאמור בסעיף 37(ב)(9)
ו-10, מוסמך לדון שופט אחד ;

ערעור

64. פסק דין של בית משפט לתביעות קטנות ניתן לערעור לפני בית משפט מחוזי אם ניתנה רשות לכך
מאת שופט של בית המשפט המחוזי ; בית המשפט המחוזי ידון בערעור בשופט אחד.

יישום:

חלופות א' ו-ד' לא נכונות, היה לפסול אותן מההתחלה (תביעות קטנות זה שלום, ורשם בכיר זה
שופט) לאור האמור, לא מדובר בערעור בזכות פנימה. היריבות הינה בין חלופה ב' ל-ג' ההבדל הוא
עניין המותבים.

11. ארגון המעסיקים "ההתאגדות" מעוניין לקבל צו פינוי נגד ארגון המעסיקים "ההתאחדות", מנכס
אשר נמצא בבעלות ארגון "ההתאחדות" בבאר שבע.

לאיזו ערכאה על ארגון המעסיקים "ההתאגדות" להגיש את תביעתו?

- בית משפט השלום בבאר שבע.
- בית המשפט המחוזי בבאר שבע.
- בית הדין האזורי לעבודה בבאר שבע.
- בית הדין הארצי לעבודה.

התשובה הנכונה היא א'

סעיף 51 לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984

51. הסמכות

(3) תביעות בדבר חזקה או שימוש במקרקעין או בדבר חלוקתם או חלוקת השימוש בהם, לרבות
תביעות הכרוכות בהן שענינן חזקה או שימוש במיטלטלין, יהיה שוויו של נושא התביעה אשר
יהיה ; אך בית משפט שלום לא ידון בתביעות בדבר חכירה לדורות ותביעות אחרות הנוגעות
למקרקעין ;

יישום:

בהתאם לתת ס' 51(3) לחוק, ראו כי לבהמ"ש השלום מוקנת הסמכות הדיונית בעניין חזקה
ושימוש במקרקעין. פינוי מושכר וסילוק יד ממקרקעין נכנסים תחת הקטגוריה של חזקה, לכן
העניין חלופה א' נכונה ולא חלופה ב'.

הדגשה : ראו כי מנתוני האירוע לא עולה כי מתקיים קשר (יחסי עובד מעביד) בין הארגונים, לכן
אין המדובר בסמכות ייחודית או מקבליה מכוח חוק בית הדין לעבודה (ס' 24), לכן חלופות ג' וד'
לא נכונות.

12. דירתו של משה נמכרה במסגרת תיק הוצאה לפועל של ביצוע פסק דין כספי נגדו. משה ביקש לקבל
סידור חלוף. רשם ההוצאה לפועל העניק למשה סכום השווה לדמי שכירות של דירה דומה ל-4
שנים, סכום שלפי החוק והפסיקה הוא סביר ומקובל. הזוכה סבור כי בהתאם למצבו האישי
והנכסים האחרים אשר ברשותו של משה, אין צורך לתת לו סכום כה גבוה. הזוכה מבקש לערער
על החלטתו של הרשם בנידון.

מה הדין?

- הזוכה לא רשאי לערער בענייני סידור חלוף.
- הזוכה רשאי לבקש רשות ערעור לבית המשפט המחוזי.
- הזוכה רשאי להגיש ערעור בזכות לבית משפט השלום.**
- הזוכה רשאי לבקש רשות ערעור מבית משפט השלום.

תשובה נכונה היא ג'

סעיפים 38, 80 לחוק ההוצאה לפועל, התשכ"ז-1967

38. הגנת דירת המגורים

(א) היו המקרקעין שעוקלו משמשים, כולם או מקצתם, דירת מגורים לחייב, לא יהיה רשם ההוצאה לפועל רשאי להורות על מכירת המקרקעין ועל פינוי החייב ובני משפחתו הגרים עמו מהמקרקעין, אלא לאחר שהוכח, להנחת דעתו, שיהיה לחייב ולבני משפחתו הגרים עמו מקום מגורים סביר או שיש לו ולבני משפחתו הגרים עמו יכולת כלכלית המאפשרת מימון מקום מגורים סביר, או שהועמד לרשותם סידור חלופי.

80. ערר וערעור

(א) הרואה עצמו נפגע על ידי פעולה של מנהל לשכת הוצאה לפועל או החלטה שלו או של עובד מערכת ההוצאה לפועל, רשאי להגיש ערר לפני רשם ההוצאה לפועל.
(ב) צווים והחלטות של רשם ההוצאה לפועל, לרבות החלטות בערר לפי סעיף קטן (א), ניתנים לערעור, ברשות שופט בית משפט השלום לפני בית משפט השלום; אולם ערעור על החלטה לפי סעיפים 13, 14, 19, 25, 38(א), 48, 58, 66(1) ו-2(2), 66(א), 66(ג), 69(א), 70(א) ו-74(א), יהא בזכות.

יישום:

סעיף 38(א) לחוק ההוצאה לפועל, התשכ"ז-1967 קובע כי במקרה של מקרקעין שעוקלו והם משמשים דירת מגורים לחייב, מכירת המקרקעין ופינוי החייב ייעשו רק לאחר שהוכח כי: (1) לחייב יש מקום מגורים סביר; או (2) יכולת כלכלית המאפשרת מימון מקום מגורים סביר; או (3) הועמד לרשותו סידור חלופי.

בהתאם לס' 38 לחוק, רשם רשאי ליתן החלטה באשר למתן מקום חליפי כאשר החייב ומשפחתו מפונים מדירת המגורים שלהם, בהחלטתו רשאי להחליט על מציאת חלופת דיור או כסף בכפוף להוראות הסעיף. ראו כי עסקינן בשאלות הערעור על ההחלטה הרשם ובהתאם לס' 80(ב) לחוק החלטה דנן נכנסת לחריג ולא לכלל ועל כן **תהא לבהמ"ש שלום בזכות**.

הרחבה: הכלל – ערעור על החלטות של רשם הוצאה לפועל הינו ברשות, החריגים כלומר ברשימת החלטות הבאות הערעור יהיה בזכות. מעצר למניעת הפרעה, הגבלה של עיכוב יציאה מן הארץ וחידוש דרכון. רישום החייב במרשם החייבים המשתמטים, צו מאסר בחייבי מזונות, צו הבאה, טענת פרעתי, חיוב כספי של נאמן, חיוב כספי של צד ג' ושל כונס נכסים.

13. מהו הדין לגבי סמכותו של בית המשפט שלערעור לדחות ערעור אזרחי בלא צורך בתשובה, וללא דיון?

- א. ניתן לדחות כך ערעור רק בהסכמת נשיא בית המשפט.
- ב. ניתן לדחות כך ערעור אם סבר בית המשפט שאין לערעור סיכוי להתקבל.
- ג. ניתן לדחות כך ערעור אם סבר בית המשפט כי במאזן ההסתברויות סיכוי הערעור להתקבל נמוכים מסיכויי לא להתקבל.
- ד. לא ניתן לדחות כך ערעור.

התשובה הנכונה היא ב'

תקנה 138 לתקנות סדר הדין האזרחי, התשע"ט-2018

דיון בערעור

138. (א) בית המשפט שלערעור רשאי:
 - (1) לדחות את הערעור בלא צורך בתשובה, אם סבר שאין לערעור סיכוי להתקבל;
 - (2) להורות על הגשת תשובה בכתב, בכלל או לגבי עניין מסוים;
 - (3) לקיים דיון מקדמי בערעור לפי סמכות שופט בקדם-משפט, בשינויים המחויבים;
 - (4) להורות על השלמה לסיכומים בכתב;
 - (5) להכריע בערעור על יסוד החומר בכתב שלפניו;
 - (6) להורות על קיום דיון בעל פה נוסף על החומר שבכתב שלפניו.

יישום:

לערכאת הערעור ישנם סמכויות האלה:

1. **לדחות ערעור ללא צורך בתשובה במידה וסברה ערכאת הערעור שאין לו סיכוי להתקבל על מנת לא לסרב ולהאריך את הדיון בערעור.**
2. לקיים דיון מקדמי בערעור לפי סמכויות השופט בקדם המשפט
3. להורות על הגשת תשובה בכתב
4. להורות על השלמה לסיכומים בכתב

5. להכריע בערעור על יסוד החומר בכתב שלפניה.
6. להורות על קיום דיון בעל פה נוסף על בסיס החומר שבכתב שלפניה.

14. שוטר מבצע חיפוש בבית מכוח צו חיפוש של בית משפט השלום, המתיר לו לתפוס "כל חומר החשוד כסם מסוכן". במהלך החיפוש מוצא השוטר שעון יד שהוא חושד כי הוא גנוב.
מה הדין?

- א. השוטר אינו מוסמך לתפוס את שעון היד, מאחר שהצו התיר לו לתפוס רק "חומר החשוד כסם".
ב. השוטר רשאי לתפוס את שעון היד, רק אם קצין משטרה בדרגת רפ"ק אישור את התפיסה.
ג. **השוטר רשאי לתפוס את שעון היד, אך עליו להביאו בפני השופט שנתן את צו החיפוש והשופט רשאי לצוות מה ייעשה בו.**
ד. השוטר רשאי לתפוס את שעון היד, אך למטרת חילוט בלבד.

התשובה הנכונה היא ג'
סעיף 24 לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], התשכ"ט-1969

סמכות לפי צו חיפוש

24. (א) צו חיפוש יישמש אסמכתה לכל שוטר, או לאדם אחר שנקב השופט בצו, אם ראה שהנסיבות מחייבות לייפות לכך כוחו של אותו אדם –
(1) לערוך חיפוש בבית או במקום לפי האמור בצו החיפוש ולתפוס כל חפץ הנחזה כמתואר בצו ולעשות בו כאמור בצו;
(2) לעצור כל אדם הנמצא בבית או במקום ונחזה כמי שיש לו, או שהיתה לו, יד בעבירה שנעברה, או שמתכוונים לעבור, באותו חפץ או לגביו.
(ב) מי שעורך חיפוש לפי צו חיפוש ומוצא חפץ שלא הוזכר בצו, אבל יש יסוד סביר להניח שנעברה, או שמתכוונים לעבור, עבירה בו או לגביו, רשאי לתפוס את החפץ ולהביאו לפני השופט שנתן את הצו, והשופט רשאי לצוות מה ייעשה בו, כפי שיראה לנכון.

יישום:
נקבע כי מי שעורך חיפוש לפי צו חיפוש יכול לתפוס חפץ שלא הוזכר בצו, אם יש יסוד סביר להניח שנעברה או כי מתכוונים לעבור עבירה בו או לגביו, ולהביא אותו לפני השופט שנתן את הצו, שיקבע מה לעשות בו.
ראו כי ביצוע חיפוש בצו אינו מונע תפיסה של ראיה חשודה נוספת, אך יש להביאה בפני השופט שנתן את הצו החיפוש. לאור האמור חלופה ג' הינה הנכונה ביותר.

15. משה הוא גרוש. משה קנה דירה, ולצורך זה נטל הלוואה מובטחת במשכנתא. לאחרונה הסתבך משה בחובות לרבות חוב מזונות. גרושתו של משה פתחה תיק מזונות נגדו, ובמסגרת הליכי ההוצאה לפועל הוטל עיקול על הדירה של משה ומונה לה כונס נכסים. עקב מצבו הקשה משה גם אינו משלם את תשלומי המשכנתא, ובחלוף 3 חודשים אחרי הפסקת תשלומי המשכנתא פתח הבנק תיק הוצאה לפועל למימוש המשכנתא ומכירת הדירה. משה פונה אליך, עורך דין מנוסה, כדי לברר אם הבנק פעל כדין.
מה הדין?

- א. הבנק לא פעל כדין, משום שעליו להמתין להצטרבות 6 חודשים של פיגורים בטרם יוכל לפנות בבקשה לממש את הדירה הממושכנת.
ב. הבנק לא פעל כדין, מאחר שמונה לדירה כונס נכסים אחר לא היה הבנק רשאי לפתוח תיק מימוש משלו, והיה עליו לפנות לכונס שמונה ולבקש ממנו את אישורו לפתיחת הליכים.
ג. הבנק היה רשאי להתחיל בהליכי מימוש לפני שהצטרבו 6 חודשי פיגור, רק בתנאי שגובה החוב הנוכחי (כולל ריבית והצמדה) של משה עולה על 20% מיתרת ההלוואה.
ד. **הבנק פעל כדין ורשאי היה להתחיל בהליכי מימוש, וזאת עקב מינוי של כונס נכסים אחר.**

התשובה הנכונה היא ד'
סעיף 1ב81 לחוק ההוצאה לפועל, התשכ"ז-1967

אופן הוצאה לפועל של משכנתה או משכון לגבי דירת מגורים

181. (א) בקשה לפי סעיף 6 לביצוע משכנתה על דירת מגורים המשמשת למגורים של יחיד או למימוש משכון על זכויות לגבי דירת מגורים כאמור (בסעיף זה – משכנתה), לא תוגש ללשכת ההוצאה לפועל אלא אם כן חלפו שישה חודשים מהמועד כמפורט להלן:

(1) אם נקבע בהסכם ההלוואה המובטח במשכנתה כי החוב ייפרע בתשלומים – ממועד התשלום הראשון שלא שולם בידי החייב, והתשלום האמור לא שולם עד תום ששת החודשים האמורים; לענין זה תשלום ששולם בתוך ששת החודשים האמורים ייזקף על חשבון התשלום הראשון שלא שולם בידי החייב;

(2) אם לא נקבע בהסכם ההלוואה המובטח במשכנתה כי החוב ייפרע בתשלומים – מהמועד שבו היה על החייב לפרוע את החוב שלהבטחת פירעונו נרשמה המשכנתה, והחוב לא נפרע במלואו עד תום ששת החודשים האמורים.

(ב) על בקשה לביצוע משכנתה כאמור בסעיף קטן (א) יחולו הוראות אלה:

(1) הבקשה תוגש תחילה לביצוע החוב שבפיגור, ויצוין בה מלוא חוב ההלוואה שלהבטחת פירעונה נרשמה המשכנתה;

(2) באזהרה שתישלח לחייב לפי סעיף 7, הוא יוזהר כי אם לא יפרע את החוב שבפיגור כאמור בפסקה 4, יהיה הזוכה זכאי לפרוע את מלוא חוב ההלוואה מהתמורה שתתקבל בעד מכירת דירת המגורים.

יישום:

במקרה דנן, היות מונה כונס נכסים לנכס עליו נרשמה משכנתה לטובת הבנק, הרי כי הבנק לא צריך להמתין 6 חודשים לצורך מימוש. ראו להלן חריגים נוספים לעניין מימוש משכנתה.

בקשה לביצוע משכנתה: תוגש לביצוע החוב שבפיגור תחילה, ויצוין בה כי מלוא חוב ההלוואה שלהבטחת פירעונה נרשמה המשכנתה.

ישנם חריגים שאפשר בהם להגיש בקשה לביצוע מידי של משכנתה על מלוא חוב ההלוואה ולא רק על חוב שבפיגור והם:

1. החייב הונה את נושיו או מתכוון לעשות כך.
2. החייב עזב או עומד לעזוב את הארץ (במידה ועזב חזקה שעזב לתקופה של 3 חודשים ומעלה ולא פרע התשלומים).
3. ישנה בבעלות החייב או בבעלות משותפת שלו או של בן משפחתו הגרים עימו דירה אחרת שיכולה לשמש אותם למגורים.
4. מונה כונס נכסים או ניתן צו כינוס.
5. נקבע בהסכם הלוואה נקבע כי החוב ייפרע בתשלומים, סכום התשלומים שטרם נפרעו בתוספת ריבית הפיגורים עולה על 10% מיתרת מלוא חוב ההלוואה.

16. עו"ד נטלי הורשעה בבית הדין המשמעתי במשפט אחד בשתי עבירות שונות. בגין העבירה הראשונה נקבעו לה 10 חודשי השעיה, ובגין העבירה השנייה נקבעה לה שנת השעיה. לא ניתנה בפסק הדין הוראה באשר לאופן נשיאת העונש.
מה הדין?

- א. השעייתה של עו"ד נטלי תסתיים לאחר 10 חודשים ממועד מתן פסק הדין.
- ב. **השעייתה של עו"ד נטלי תסתיים לאחר שנה ממועד מתן פסק הדין.**
- ג. השעייתה של עו"ד נטלי תסתיים לאחר 22 חודשים ממועד מתן פסק הדין.
- ד. בית הדין המשמעתי יידרש לתקן את פסק דינו ולקבוע את אורך ההשעיה שעל עו"ד נטלי לרצות.

התשובה הנכונה היא ב'
סעיף 68 לחוק לשכת עורכי הדין, התשכ"א-1961

השעיה חופפת

68ה. (א) מי שנידון במשפט אחד לענשי השעיה בשל עבירות שונות, ולא הורה בית הדין המשמעתי שישאם, כולם או מקצתם, בזה אחר זה, לא ישא אלא את עונש ההשעיה של התקופה הארוכה ביותר.
(ב) מי שנידון להשעיה ולפני שנשא את מלוא עונשו חזר ונידון להשעיה ובית הדין המשמעתי שדן אותו באחרונה לא הורה שישא את ענשי ההשעיה, כולם או מקצתם, בזה אחר זה, לא ישא אלא את עונש השעיה אחד והוא של התקופה הארוכה ביותר.

יישום:

אם אדם נידון להשעיה בגין עבירות שונות במשפט אחד ולא הורה בית הדין המשמעתי שישא את העונשים בזה אחר זה, הוא יישא רק את עונש השעיה הממושך ביותר.
אם אדם נידון להשעיה ולפני שהוא סיים את הענש חוזר ומואשם ונידון שוב להשעיה, ובית הדין לא הורה שישא את העונשים בזה אחר זה, הוא יישא רק את עונש השעיה אחד והממושך ביותר.

17. ליאור, מהנדס כימיה, רשם פטנט על נוסחה, ולאחר כמה חודשים גילה כי חברת התרופות "טבעי ובריא" משתמשת בנוסחה זו מבלי שקיבלה רישיון להשתמש בה. כעת ליאור מעוניין להגיש נגד החברה "טבעי ובריא" תביעה כספית לפיצויים בשווי של 2,000,000 ש"ח בגין הפרת הפטנט.
לאיזו ערכאה יגיש את התביעה?

- א. לבית המשפט המחוזי.
- ב. לערכאה המוסמכת לדון בעניין כלכלי.
- ג. **לבית משפט השלום.**
- ד. לרשם הפטנטים.

התשובה הנכונה היא ג'
סעיף 51 לחוק בתי המשפט (נוסח משולב), התשמ"ד-1984

הסמכות

51. (א) בית משפט שלום ידון באלה:
(2) תביעות אזרחיות – למעט תביעות הנוגעות למקרקעין – כשסכום התביעה או שווי הנושא אינו עולה על 2,500,000 שקלים חדשים ביום הגשת התובענה, והוא אף אם עלה הסכום או השווי לאחר מכן מחמת שערור, הצמדה, ריבית, הוצאות משפט ושכר טרחת עורך דין;

יישום:

מנתוני האירוע עולה כי עניין ההפרה של פטנט וכן אי קבלת הרישיון אינם רלוונטיים. ראו כי הסעד המבוקש הינו פיצויים בשווי 2 מיליון ש"ח אשר בסמכותו של השלום.
ראו כי לא התבקש שום סעד אשר הינו סעד בקניין רוחני, ואף זה התובע מחויב לנסות ולכמת אותו לשווי. שימו לב- כי המילה פטנט בנתוני השאלה היא מסיח.

18. איזה מהמשפטים הבאים מבטא באופן נכון את הדין הנוגע לבקשה לעיכוב ביצוע פסק דין?

- א. בקשה לעיכוב ביצוע פסק דין תוגש לבית המשפט שנתן את פסק הדין רק אם טרם הוגש עליו ערעור.
- ב. בקשה לעיכוב ביצוע פסק דין תוגש לבית המשפט שנתן את פסק הדין, בין שהוגש עליו ערעור בין שלא.
- ג. בקשה לעיכוב ביצוע פסק דין תוגש לבית משפט שלערעור רק אם הוגשה בקשה לבית המשפט שנתן את פסק הדין והיא נדחתה.
- ד. בקשה לעיכוב ביצוע פסק דין תוגש לבית המשפט שלערעור, בין שהוגש ערעור בין שלא.

התשובה הנכונה היא א'

תקנה 145 לתקנות סדר הדין האזרחי, התשע"ט-2018

עיכוב ביצוע

145. (א) הגשת ערעור לא תעכב את ביצוע ההחלטה שעליה מערערים.
(ב) בית המשפט רשאי להורות על עיכוב ביצועה של החלטה שנתן, וכן על מתן סעד זמני בנוגע להחלטה כאמור, בתנאים שייראו לו, וזאת כל עוד לא הוגש ערעור במועד הגשת הבקשה לעיכוב ביצוע; בקשה לפי תקנה זו אפשר שתידון בעל פה אם התבקשה במועד הדיון, מיד לאחר שימוע ההחלטה.
(ג) הוגש ערעור, רשאי בית המשפט שלערעור להורות על עיכוב ביצועה של החלטה שעליה מערערים וכן על מתן סעד זמני בנוגע להחלטה כאמור, בתנאים שייראו לו.
(ד) תקנה 96 תחול על בקשה לפי תקנה זו בשינויים המחויבים.

יישום:

ראו הרחבה (הכלל והחריג) לתקנה דלהלן.
חלופה ב' לא נכונה, ראו כי ברגע שהוגש ערעור לא נוכל להגיש בקשות לערכאה הדיונית, הסמכות נתונה רק לערכאת הערעור.
חלופה ג' לא נכונה, ברגע שמוגשת בקשה לערכאה הדיונית טרם הגשת הערעור, לא ניתן להגיש בקשה נוספת לערכאת הערעור. ראו כי דחיית הבקשה לעיכוב על ידי הערכאה הדיונית – החלטה אחרת, עליה ניתן להגיש ערעור ברשות למעלה תוך 60 ימים מיום שניתנה או הומצאה.
חלופה ד' לא נכונה, הטעם זהה לחלופה ב' רק בהיפוכה.

הרחבה:

הכלל: הגשת ערעור לא מעכבת ביצוע ההחלטה שעליה מערערים
חריג: בית משפט רשאי להורות על עיכוב ביצועה של החלטה שנתן, או על מתן סעד זמני בנוגע להחלטה בתנאים שייראו לו, כך במידה וטרם הוגש ערעור במועד הגשת הבקשה לעיכוב ביצוע. -במידה וטרם הוגש ערעור, הערכאה שמחליטה בעניין העיכוב היא תהיה הערכאה הדיונית.
תנאי הגשת בקשה לעיכוב ביצוע: ככל שתנאי 1 סיכויי יהיו גבוהים כך תנאי 2 פוחת משקלו וההפך הוא נכון.
1. ישנו סיכוי לערעור להתקבל.
2. במידה ופסק דין של הערכאה הראשונה יצא לפועל, ולאחר מכן הערעור התקבל, זה יקשה להחזיק המצב לקדמותו.

19. איזה מבין המשפטים הבאים אינו נכון ביחס להודעה לצד שלישי?

- א. צד שלישי רשאי להגיש כתב הגנה מפני התביעה העיקרית.
- ב. הודעה לצד שלישי תוגש בתוך פרק הזמן שנקבע להגשת כתב הגנה.
- ג. דין צד שלישי כדין נתבע לכל בר ועניין, ואולם הצד השלישי אינו רשאי להגיש תביעה שכנגד.
- ד. צד שלישי אינו רשאי להגיש מצידו הודעה לצד אחר.

התשובה הנכונה היא ד'

תקנות 22, 23 לתקנות סדר הדין האזרחי, התשע"ט-2018

הודעה לצד שלישי

22. נתבע רשאי לתת הודעה לצד שלישי לכל אדם, במקרים שבהם הוא זכאי ממנו להשתתפות, לשיפוי או לביצוע פעולה בנוגע לסעד הנתבע ממנו או אם מתקיים קשר עובדתי או משפטי משותף בסוגיה שבינו ובין הצד השלישי, הכרוכה בנושא התובענה.

תוכן ההודעה ודינה

23. (א) התקנות בדבר הגשת כתב תביעה, כתב הגנה וכתב תשובה כאמור בסימן א' בפרק ג' יחולו, בשינויים המחויבים, על הודעה לצד שלישי, על כתב הגנה של צד שלישי להודעה כלפיו, ועל כתב תשובה לכתב הגנה כאמור.
(ב) להודעה לצד שלישי יצורפו העתקים מכתבי הטענות שהוגשו בתובענה, אם לא הומצאו קודם לכן; הודעה לצד שלישי תוגש בתוך הזמן שנקבע להגשת כתב הגנה לפי תקנה 9(ב).
(ג) דין צד שלישי שהומצאה לו הודעה, כדין נתבע לכל דבר ועניין, ואולם הוא אינו רשאי להגיש תביעה שכנגד.
(ד) רצה צד שלישי לחלוק על ההודעה כלפיו או על כתב התביעה שהוגש נגד בעל הדין שנתן את ההודעה, יגיש כתב הגנה בתוך שישים ימים מהיום שההודעה הומצאה לו.
(ה) בית המשפט יורה על עיתוי שמיעת ההודעה לצד שלישי וסדר ניהולה.

תקנה 22	תקנה 23
נתבע רשאי לתת הודעה לצד שלישי לכל אדם בשני מקרים: 1. הסוגייה שבינם היא קשורה עובדתית או משפטית לנושא התובענה. 2. הנתבע זכאי מהצד השלישי להשתתפות, לשיפוי או לביצוע פעולה בעניין הסעד הנתבע ממנו.	הכלל: הודעה לצד שלישי תוגש תוך 60 ימים ממועד המצאה כתב התביעה. יצורף: העתקים מכתבי הטענות שהוגשו בתובענה (אם לא הומצאו מקודם). חריג: • דיון מהיר: הודעה לצד שלישי תוגש בתוך 45 ימים ממועד המצאת כתב התביעה בסדר דין מהיר לידי הנתבע (בדיון מהיר יש לקבל רשות להודעת צד שלישי) • רשלנות רפואית: הודעה לצד שלישי תוגש בתוך 120 ימים ממועד המצאת כתב התביעה לידי הנתבע. (בית משפט רשאי להאריך מועד הגשה במידה ושוכנע כי יש טעמים המצדיקות זאת)

יישום:

ראו כי בהתאם לתקנות דלעיל, הרי כי צד ג' הינו כצד רגיל בהליך, למעט הגשת תביעה שכנגד. לאור האמור, אין הוראה סותרת את אפשרותו של צד ג' ליתן הודעה צד ד'. ראו כי בהליך מהיר יש לבקש את רשותו של בית המשפט. בהליך פינוי מושכר, אין הודעת צד ג'.

20. אוריאל מבקש להגיש תביעה כספית על סך 3,000,000 ₪, אך בשל גובה האגרה שנדרשה ממנו לצורך הגשת התביעה הוא מבקש פטור תשלום אגרה.

מה הדין?

- בית המשפט רשאי לפטור את אוריאל מתשלום אגרה אם ראה שאין ביכולתו של אוריאל לשלם את האגרה.
- בית המשפט רשאי לפטור את אוריאל מתשלום אגרה אם ראה שאין ביכולתו של אוריאל לשלם את האגרה ושההליך מגלה עילה.**
- בית המשפט מחויב לפטור את אוריאל מתשלום אגרה אם היועץ המשפטי לממשלה הסכים, בכתב, לפטור את אוריאל מתשלום אגרה בשל מצבו הכלכלי ולנוכח העובדה שההליך מגלה עילה.
- בית המשפט רשאי לפטור את אוריאל מתשלום אגרה אם ראה שההליך מגלה עילה וסיכויי הצלחת התביעה גבוהים.

התשובה הנכונה היא ב'

תקנה 14 לתקנות בתי המשפט (אגרות), התש"ז-2007

14. פטור מתשלומה של אגרה

(ג) הוגשה בקשה לפטור מתשלום אגרה וראה בית משפט שאין ביכולתו של המבקש לשלם את האגרה, ונראה לבית המשפט שההליך מגלה עילה, רשאי בית המשפט לפטור את המבקש מתשלום האגרה, כולה או חלקה; בית המשפט יתחשב ביכולתו האישית של המבקש בלבד, בהסתמך על רכוש, רכוש בן זוגו ורכוש הוריו, אם הוא סמוך על שולחנם בלבד.

יישום:

ראו כי המדובר בציטוט תקנה 14(ג).

בית המשפט ייבחר את יכולתו של המבקש וכן האם ההליך מגלה עילת תביעה, טרם מתן הפטור. ראו חריג לבחינת רכושם גם של בן הזוג ורכוש הוריו – אם הוא סמוך על שולחנם בלבד.

21. יערה הורשעה בבית המשפט המחוזי בעבירת רצח ובעבירת שיבוש מהלכי משפט בגין העלמת הגופה, ובהתאמה הוטלו עליה עונש מאסר עולם ועונש של 3 שנות מאסר. יערה ערערה לבית המשפט העליון וטענה כי לחוקרים הייתה הטיה קוגניטיבית ומשום שנכחה בזירת הרצח ננעלו בדעתם מלכתחילה כי היא הרוצחת, וכן עתרה להקלה בעונשה בגין עבירת שיבוש מהלכי משפט אם טענתה בנוגד לאחריותה הפלילית לרצח לא תתקבל. בית המשפט העליון אומנם קיבל את טענתה של יערה בדבר הטיית קוגניטיביות, אך דחה את הערעור על הרשעתה לנוכח ממצאי הדנ"א שלה שנמצאו בזירת הרצח, ומשום כך מצא כי לא נגרם לה עיוות דין. נוסף על כך, החמיר בית המשפט את עונשה בגין עבירת שיבוש מהלכי משפט ל-5 שנות מאסר.

מה הדין?

- א. בית המשפט לא היה רשאי לדחות את הערעור אם התקבלה טענתה של יערה.
- ב. **בית המשפט העליון לא היה רשאי להחמיר את עונשה של יערה אם לא הוגש ערעור מטעם המדינה נגד קלות העונש.**
- ג. על בית המשפט העליון היה להקל בעונשה של יערה בשל קבלת טענתה.
- ד. על בית המשפט העליון היה לקבל את ערעורה של יערה בשל עיוות דין.

התשובה הנכונה היא ב'
סעיפים 215, 217 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982

דחיית ערעור על אף טענה שנתקבלה

215. בית המשפט רשאי לדחות ערעור אף אם קיבל טענה שנטענה, אם היה סבור כי לא נגרם עיוות דין.

תנאי להגדלת העונש

217. בית המשפט לא יגדיל עונש שהוטל על נאשם, אלא אם הוגש ערעור על קולת העונש.

יישום:

היות ויערה (המורשעת) היא זו שערערה ולא התביעה (המדינה), הרי כי לא ניתן להחמיר בעונשה. בית המשפט רשאי לדחות את הערעור גם עם קיבל אחת מהטענות ככל שסבר כי לא נגרם עיוות דין (ס' 215 לעיל).

22. מהו הדין לעניין דיון בבקשה ההגנה להורות לצד שלישי להמציא לבית המשפט מסמכים שנמצאים ברשותו הנוגעים להליך פלילי שנידון בפניו?

- א. הצגת טיעונים של ההגנה להצדקה לקבלת החומרים תהיה במעמד ההגנה בלבד, אך אם יוחלט על המצאתם הם יוצגו גם לתביעה.
- ב. הצגת הטענות של ההגנה להצדקה לקבלת החומרים תהיה במעמד שני הצדדים, אך אם יוחלט על המצאתם הם יוצגו להגנה בלבד.
- ג. הדיון כולו יתקיים במעמד ההגנה בלבד.
- ד. **הדיון כולו יתקיים במעמד שני הצדדים.**

התשובה הנכונה היא ד'
סעיף 108 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982, ע"פ 3600/18 פלוני נ' מדינת ישראל

צו להמצאת מסמכים ומוצגים

108. בית המשפט רשאי, לבקשת בעל דין או מיזמת בית המשפט, לצוות על עד שהוזמן או על כל אדם אחר להמציא לבית המשפט במועד שיקבע בהזמנה או בצו, אותם מסמכים הנמצאים ברשותו ושפורטו בהזמנה או בצו.

ע"פ 3600/18 פלוני נ' מדינת ישראל

נקבע עקרון היסוד של הליך הוגן, המחייב דיון במעמד שני הצדדים בכל נושא העשוי להשפיע על ההליך הפלילי, ובכלל זה בקשה להמצאת מסמכים מצד שלישי. עקרון זה מבטיח כי כל צד יוכל

להשמיע את טענותיו ולהתמודד עם החומרים המוגשים לבית המשפט, דבר התורם לבירור האמת ולהבטחת צדק משפטי.

יישום:

הדיון בבקשה להורות לצד שלישי להמציא מסמכים הנוגעים להליך פלילי יתקיים במעמד שני הצדדים, ההגנה והתביעה. בית המשפט רשאי לצוות על עד או על כל אדם אחר להמציא את המסמכים הנמצאים ברשותו, כפי שפורטו בהזמנה או בצו. כלומר, כל דיון או החלטה בעניין זה יתקיים בנוכחות כל הצדדים המעורבים, כך שגם התביעה וגם ההגנה יוכלו להביע את עמדתם. שימו לב, במעמד הדיון הצדדים לא חשופים לחומרים, הדיון הוא רק בקשה להוצאת הצו להמצאת מסמכים.

הרחבה: ערעור על החלטה על פי סעיף 108, צו להמצאת מסמכים הוא ערעור על החלטה אחרת שלא ניתן לערער עליה במהלך ההליך אלא רק בסוף, במסגרת פסק דין.

23. גלית הגישה תביעה נגד גילי לבית המשפט המחוזי והתביעה התקבלה. גילי ערער על כך לבית המשפט העליון, הדין בערעור בהרכב מורחב של 5 שופטים, וערעורו התקבל ברוב של 4 שופטים מול שופט אחד שהתנגד.

מה באפשרות גלית לעשות כעת?

- א. להגיש בקשת ערעור לבית המשפט העליון. שופט בית המשפט יכריע בבקשה.
- ב. **להגיש בקשה לדיון נוסף לבית המשפט העליון. נשיא בית המשפט, או ששופט שהוא ימנה, יכריע בבקשה.**
- ג. להגיש בקשה לדיון נוסף לבית המשפט העליון. כדי להכריע בבקשה זו ימנה נשיא בית המשפט בעליון הרכב שייתן לגביה החלטה.
- ד. הכרעת בית המשפט העליון היא סופית מאחר שניתנה בהרכב מורחב, ולפיכך אין גלית יכולה לעשות דבר.

התשובה הנכונה היא ב'

סעיף 30 לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984, בש"א 1481/96 ר' נחמני נ' ד' נחמני

דיון נוסף

30. (א) ענין שפסק בו בית המשפט העליון בשלושה, רשאי הוא להחליט, עם מתן פסק דינו, שבית המשפט העליון ידון בו דיון נוסף בחמישה או יותר.
(ב) לא החליט לא החליט בית המשפט העליון כאמור בסעיף קטן (א), רשאי כל בעל דין לבקש דיון נוסף כאמור; נשיא בית המשפט העליון או שופט אחר או שופטים שיקבע לכך, רשאים להיענות לבקשה אם ההלכה שנפסקה בבית המשפט העליון עומדת בסתירה להלכה קודמת של בית המשפט העליון, או שמפאת חשיבותה, קשיותה או חידושה של הלכה שנפסקה בענין, יש, לדעתם, מקום לדיון נוסף.
(ג) בהחלטה שניתנה לפי סעיף קטן (א) או (ב) רשאי בית המשפט או השופט לקבוע את הבעיה שתעמוד לדיון נוסף, ומשעשה כן, לא יקויים הדיון הנוסף אלא באותה בעיה.

בש"א 1481/96 ר' נחמני נ' ד' נחמני

נקבע כי המבחן להענקת דיון נוסף אינו מבוסס רק על מספר השופטים שהרכבו את ההרכב, אלא גם על חשיבותה ומשמעותה של ההלכה שנפסקה. במקרה זה, כיוון שהערעור התקבל, גלית יכולה לבקש דיון נוסף, וההחלטה תתקבל על ידי נשיא בית המשפט העליון או שופט אחר שימונה לצורך כך, בהתאם לסעיף 30(ב) לחוק בתי המשפט.

יישום:

גלית יכולה להגיש בקשה לדיון נוסף לבית המשפט העליון, וההחלטה אם לקבל את הבקשה תיעשה על ידי נשיא בית המשפט העליון או שופט אחר שימונה לצורך כך.
סעיף 30 קובע כי ניתן לבקש דיון נוסף בבית המשפט העליון כאשר העניין נידון בהרכב של שלושה שופטים. הבקשה יכולה להתקבל אם ההלכה שנפסקה עומדת בסתירה להלכה קודמת של בית המשפט העליון, או אם מפאת חשיבותה, קשיותה או חידושה יש מקום לדיון נוסף. במקרה זה, הערעור של גילי התקבל ברוב של ארבעה שופטים מול אחד בהרכב של חמישה שופטים, ולכן גלית רשאית להגיש בקשה לדיון נוסף.
ההכרעה בבקשה היא בסמכות נשיא בית המשפט העליון או שופט אחר או שופטים שיקבע לכך ועל כל החלופה הנכונה ביותר היא ב'.

24. איזה מבין המשפטים הבאים נכון בנוגע לסמכות בית משפט לבטל או לאשר פסק בוררות?

- בית המשפט מוסמך לאשר או לבטל חלק בפסק הבוררות שהוגשה לגביו בקשה לביטולו או לאישורו.
- בית המשפט מוסמך לבטל רק חלק בפסק בוררות שהוגשה לגביו בקשה לביטולו, אך מוסמך לאשר גם חלק מספק בוררות שלא הוגשה לגביו בקשה לאישורו.
- בית המשפט מוסמך לבטל רק חלק בפסק בוררות שהוגשה לגביו בקשה לביטולו, אך מוסמך לבטל גם חלק מספק בוררות שלא הוגשה לגביו בקשה לאישורו.
- הוגשה בקשה לבטל חלק מפסק בוררות, מוסמך בית המשפט לאשר או לבטל גם חלק בפסק בוררות שלא הוגשה לגביו בקשה לביטולו או לאישורו.

התשובה הנכונה היא ד'

סעיף 24 לחוק הבוררות, התשכ"ח-1968, רע"א 7819/23 אלדר נ' סיאני

ביטול פסק בוררות

24. בית המשפט רשאי, על פי בקשת בעל-דין (בחוק זה – בקשת ביטול), לבטל פסק בוררות, כולו או חלקו, להשלימו, לתקנו או להחזירו לבורר, מאחת העילות האלה:
- (1) לא היה הסכם בוררות בר-תוקף;
 - (2) הפסק ניתן על ידי בורר שלא נתמנה כדין;
 - (3) הבורר פעל ללא סמכות או שחרג מהסמכויות הנתונות לו לפי הסכם הבוררות;
 - (4) לא ניתנה לבעל-דין הזדמנות נאותה לטעון טענותיו או להביא ראיותיו;
 - (5) הבורר לא הכריע באחד העניינים שנמסרו להכרעתו;
 - (6) הותנה בהסכם הבוררות שעל הבורר לתת נימוקים לפסק והבורר לא עשה כן;
 - (7) הותנה בהסכם הבוררות שעל הבורר לפסוק בהתאם לדין והבורר לא עשה כן;
 - (8) הפסק ניתן לאחר שעברה התקופה לנתינתו;
 - (9) תכנו של הפסק מנוגד לתקנת הציבור;
 - (10) קיימת עילה שעל פיה היה בית משפט מבטל פסק דין סופי שאין עליו ערעור עוד.

רע"א 7819/23 אלדר נ' סיאני

בית המשפט דן בסמכותו הרחבה להתערב בפסקי בוררות, כולל בחלקים שלא נכללו בבקשה המקורית.

יישום:

המשפט רשאי לבטל פסק בוררות, כולו או חלקו, על פי בקשת בעל-דין מאחת העילות המפורטות בסעיף. מכאן, כאשר הוגשה בקשה לביטול חלק מפסק בוררות, בית המשפט מוסמך גם לדון ולהחליט באישור או ביטול חלקים אחרים של הפסק, אף אם לא הוגשה בקשה לגביהם במקור. התשובה הנכונה היא ד', שכן בית המשפט מוסמך לאשר או לבטל גם חלקים מפסק הבוררות שלא הוגשה לגביהם בקשה מפורשת לאישור או ביטול. זאת בהתאם לסמכותו הרחבה שמעניק סעיף 24 לחוק הבוררות לבית המשפט.

25. בית המשפט קבע כי נאשם אינו כשיר לעמוד לדין פלילי לפי חוק טיפול בחולי נפש. מה הדין?

- בית המשפט יפסיק את ההליכים נגד הנאשם מטעמים מיוחדים שיירשמו; אולם רק אם ביקש הסנגור לברר את אשמתו של הנאשם, יברר בית המשפט את האשמה.
- בית המשפט רשאי להפסיק את ההליכים נגד הנאשם; אולם רק אם ביקש הסנגור לברר את אשמתו של הנאשם, יברר בית המשפט את האשמה.
- בית המשפט יפסיק את ההליכים נגד הנאשם; אולם אם ביקש הסנגור לברר את אשמתו של הנאשם, יברר בית המשפט את האשמה, ורשאי הוא לעשות כן אף מיוזמתו מטעמים מיוחדים שיירשמו.**
- בית המשפט רשאי להפסיק את ההליכים נגד הנאשם; אולם אם ביקש הסנגור לברר את אשמתו של הנאשם, יברר בית המשפט את האשמה מטעמים מיוחדים שיירשמו.

התשובה הנכונה היא ג'

סעיף 170 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982

נאשם שאינו מסוגל לעמוד בדין

170. (א) קבע בית המשפט, לפי סעיף 6(א) לחוק טיפול בחולי נפש, התשט"ו-1955, או לפי סעיף 119(ב) לחוק הסעד (טיפול באנשים עם מוגבלות שכלית-התפתחותית, התשכ"ט-1969), שנאשם

אינו מסוגל לעמוד בדין, יפסיק את ההליכים נגדו; אולם אם ביקש הסניגור לברר את אשמתו של הנאשם, יברר בית המשפט את האשמה, ורשאי הוא לעשות כן אף מיזמתו מטעמים מיוחדים שיירשמו.

(ב) מצא בית המשפט בתום בירור האשמה, כי לא הוכח שהנאשם ביצע את העבירה, או מצא שהנאשם אינו אשם – שלא מחמת היותו חולה נפש או בר-עונשין – יזכה את הנאשם; לא מצא בית המשפט לזכות את הנאשם, יפסיק את ההליכים נגדו, ורשאי הוא להפסיק גם לפני תום בירור האשמה.

(ג) החלטת בית המשפט לפני סעיף קטן (ב) ניתנת לערעור.

יישום:

העמדה לדין: כאשר בית המשפט קובע שנאשם אינו כשיר לעמוד לדין עקב מחלת נפש או מוגבלות שכלית, יש להפסיק את ההליכים הפליליים נגדו. שימו לב, שמדובר במקרה שלבית המשפט אין שיקול דעת הוא חייב להפסיק את ההליך ואינו רשאי. על כן חלופות ב' וד' נפסלות.

בירור האשמה: יחד עם זאת, אם הסניגור של הנאשם מבקש לבדוק את אשמתו של הנאשם, בית המשפט מחויב לברר את האשמה. יתרה מכך, בית המשפט רשאי, מיזמתו ולפי שיקול דעתו, לברר את אשמתו של הנאשם גם אם הסניגור לא ביקש זאת, בתנאי שיש לכך טעמים מיוחדים שיירשמו בפרוטוקול.

זכות בית המשפט: התשובה ג' נכונה מפני שהיא משקפת במדויק את ההליך הנדרש לפי החוק: בית המשפט יפסיק את ההליכים במקרה שנאשם אינו כשיר לעמוד לדין, אך אם תתבקש בדיקת אשמה מצד הסניגור, בית המשפט יברר את האשמה ואף רשאי לעשות זאת מיזמתו מטעמים מיוחדים שיירשמו.

26. יחזקאל העתיק ממורן חלקים נרחבים מתוכנה ייחודית שיצרה מורן אשר מאפשרת למעסיקים המחפשים עובדים סינון לצורך דיוק מיטבי בהתאמת עובד למשרה, מבלי לבחון את כל קורות החיים הנשלחים למשרה. מורן מעוניינת להגיש נגד יחזקאל תביעה כספית בסך 45,000 ₪, וכן צו מניעה אשר ימנע מיחזקאל להשתמש בתוכנה וצו עשה שיורה ליחזקאל לפרט את כל השימושים המפירים אשר ביצע בתוכנה והרווח המופק מהם.

לאיזו ערכאה יש להגיש את התביעה?

- א. בית המשפט המחוזי.
- ב. בית משפט השלום.
- ג. על מורן לפצל את התביעה ולהגיש את התביעה הכספית לבת משפט השלום ואת התביעה לצווי מניעה ועשה לבית המשפט המחוזי.
- ד. **הסמכות תקבע על פי שווי התביעה אשר נגזר משוויים המוערך המצטבר של הסעדים הנתבעים במסגרתה.**

התשובה הנכונה היא ד'

סעיפים 40, 51 לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984, רע"א 6500/19 גבריאלי נ' אשד

הסמכות

40. בית משפט מחוזי ידון באלה:

(1) כל עניין אזרחי או פלילי שאיננו בסמכותו של בית משפט שלום; בתביעה שכנגד אזרחית מוסמך לדון בית משפט מחוזי אף אם אותו עניין או אותה תביעה הם בסמכותו של בית משפט שלום, ואם התביעה שכנגד היא באותו הנושא או נובעת מאותן נסיבות – אף אם העניין או התביעה הם בסמכות המחלקה הכלכלית לפי סעיף 42ה; ואולם –

(א) היתה התביעה שכנגד בסמכותו של בית משפט לענייני משפחה, רשאי בית המשפט להעביר את התביעות לבית המשפט לענייני משפחה שבאזור שיפוטו היתה מוגשת התביעה שכנגד, יהיה שוויה אשר יהא, אם לדעתו הצדק והתועלת בהעברה עולים על הפגיעה בעניינו של אדם אחר שהוא צד לתובענה;

(ב) היתה התביעה שכנגד בסמכות המחלקה הכלכלית כאמור, רשאי בית המשפט להעביר אליה את התביעות, אם ראה כי חלקו של העניין הכלכלי בתביעות הוא משמעותי;

א(1) עתירה מינהלית, ערעור מינהלי, תובענה מינהלית, עניין מינהלי ועניין אחר, לפי סעיף 5 לחוק בתי משפט לעניינים מינהליים, התש"ס-2000;

(2) כל ענין שאיננו בסמכותו הייחודית של בית דין אחר; בענין הנתון לסמכותו המקבילה של בית דין אחר, יהיה בית המשפט המחוזי מוסמך לדון כל עוד אין אותו בית דין בו ואם הענין אינו נתון בסמכותו של בית משפט שלום;

- (3) ערעורים על פסקי דין ועל החלטות אחרות של בתי משפט השלום.
 (4) תביעה בעניני קניין רוחני, הכרוכה בתביעה בעניני קניין רוחני שהיא בסמכות בית המשפט המחוזי לפי פסקה (1), אף אם סכום התביעה או שווי נושא התביעה אינו עולה על הסכום כאמור בסעיף 51(א)(2); בפסקה זו, "תביעה בעניני קניין רוחני" – תביעה אזרחית לפי אחד או יותר מהחוקים המפורטים להלן:
 (א) חוק זכות יוצרים, התשס"ח-2007;
 (ב) (נמחקה)
 (ג) פקודת הפטנטים והמדגמים;
 (ד) חוק הגנת כינויי מקור וציונים גיאוגרפיים, התשכ"ה-1965;
 (ה) חוק הפטנטים, התשכ"ז-1967;
 (ו) פקודת סימני מסחר [נוסח חדש], התשל"ב-1972;
 (ז) חוק זכות מטפחים של זני צמחים, התשל"ג-1973;
 (ח) חוק זכויות מבצעים ומשדרים, התשמ"ד-1984;
 (ט) חוק עוולות מסחריות, התשנ"ט-1999.
 (י) חוק העיצובים, התשע"ז-2017;

הסמכות

51. (א) בית משפט שלום ידון באלה:
 (2) תביעות אזרחיות – למעט תביעות הנוגעות למקרקעין – כשסכום התביעה או שווי הנושא אינו עולה על 2,500,000 שקלים חדשים ביום הגשת התובענה, והוא אף אם עלה הסכום או השווי לאחר מכן מחמת שערור, הצמדה, ריבית, הוצאות משפט ושכר טרחת עורך דין.

רע"א 6500/19 גבריאל נ' אשד

בימ"ש העמיד הלכה על מכונה בסוגיית הסמכות העניינית לדון בתביעות מתחום הקניין הרוחני במקרים בהם הן כוללות סעדים שאינם כספיים. נפסק כי הסמכות העניינית נקבעת לפי שווי התביעה לפי כללי הסמכות העניינית החלים ביחס לתביעות אזרחיות שאינן במקרקעין: ככל ששווי התביעה נמוך מ-2.5 מיליון ש"ח הסמכות נתונה לבימ"ש השלום; ככל ששווי התביעה גבוה מ-2.5 מיליון ש"ח, או אינו ניתן להערכה, הסמכות נתונה לבימ"ש המחוזי.

יישום:

1. בית משפט השלום מוסמך לדון בתביעות אזרחיות כאשר סכום התביעה או שווי הנושא אינו עולה על 2.5 מיליון ש"ח. בית המשפט המחוזי מוסמך לדון בתביעות שאינן בסמכות של בית משפט השלום.
2. בסעדים של קניין רוחני, שהתביעה כוללת גם סעד כספי וגם סעדים שאינם כספיים, כמו צו מניעה וצו עשה, יש להעריך את השווי הכולל של התביעה על מנת לקבוע לאיזו ערכאה יש להגיש אותה.

פסיקת בית המשפט העליון בעניין רע"א 6500/19 גבריאל נ' אשד: בית המשפט קובעת שהסמכות נקבעת לפי השווי הכולל של כל הסעדים המבוקשים, ולא רק לפי הסעד הכספי הנקוב.

במקרה של מורן ויחזקאל, מורן תובעת סכום כספי של 45,000 ש"ח, ומבקשת בנוסף גם צווים שאינם כספיים: צו מניעה וצו עשה. מכיוון שהסכום הכספי של התביעה נמוך מ-2.5 מיליון ש"ח, ייתכן שמדובר בתביעה בסמכותו של בית משפט השלום. עם זאת, יש להעריך את השווי המצטרף של כל הסעדים המבוקשים, כולל שווי הצווים, כדי לקבוע את הסמכות העניינית.

אם שווי התביעה הכולל (הסכום הכספי ושווי הסעדים הלא כספיים) עולה על 2.5 מיליון ש"ח, התביעה תהיה בסמכות בית המשפט המחוזי. אך אם השווי הכולל נמוך מסכום זה, הסמכות תהיה בידי בית משפט השלום. שימו לב- לא מדובר בפיצול סעדים בגלל שמדובר בקניין רוחני, לא מפצלים את הסעדים אלא מגישים ביחד. בנוסף, במידה ואם היה נתון כי לא ניתן להעריך את השווי הכולל של שני הסעדים ביחד רק אז היה ניתן להגיש את התביעה לבית משפט המחוזי והתובע היה צריך להוכיח את תביעתו בפני בית המשפט המחוזי למה הוא לא הצליח לעשות הערכת שווי.

27. נגד עו"ד משה הוגשה בקובלנה לבין הדין המשמעת, והדיון בקובלנה נקבע לדיון הוכחות. עו"ד משה סבר שקמה עילה לפסול את הרכב בית הדין מלדון בעניינו, אך בקשת הפסלות שהוא הגיש נדחת ע"י בית הדין המשמעת המחוזי ונקבע שהמועד ההוכחות בתיק נותר על כנו.
כיצד יוכל עו"ד משה לפעול?

- א. על החלטת הפסלות יש להגיש ערעור לנשיא בית הדין המשמעת המחוזי בתוך 14 ימים ממועד המצאת ההחלטה.
- ב. על החלטת הפסלות יש להגיש ערעור לבית המשפט העליון בתוך 14 ימים ממועד המצאת ההחלטה.
- ג. על החלטת הפסלות ניתן יהיה לערער רק לאחר פסק הדין, וזאת לבית הדין המחוזי בירושלים.
- ד. **על החלטת הפסלות ניתן יהיה לערער רק לאחר פסק הדין, וזאת לבית הדין המשמעת הארצי.**

התשובה הנכונה היא ד'
סעיף 70 לחוק לשכת עורכי הדין, התשכ"א-1961, סעיף 43 לכללי לשכת עורכי הדין (סדרי דין בבתי הדין המשמעתיים), התשע"ה-2015, ע"פ 3137/20 גבארין נ' לשכת עורכי הדין

ערעור לבית הדין המשמעת הארצי (תיקון מס' 15) תשמ"ז-1987

70. על פסק דין של בית דין משמעת מחוזי רשאים הנאשם והקובל לערער לפני בית הדין המשמעת הארצי וכן רשאים לערער ועדת האתיקה הארצית והיועץ המשפטי לממשלה, אף אם לא היו קובלים.

הרשעה על פי עובדות שלא נטענו בקובלנה

43. בית הדין רשאי להרשיע נקבל בשל כל אחת מן העבירות שהתגלו מן העובדות שהוכחו לפניו אף אם עובדות אלה לא נזכרו בקובלנה, ובלבד שניתנה לנקבל הזדמנות סבירה להתגונן.

ע"פ 3137/20 גבארין נ' לשכת עורכי הדין

"זכות הערעור בהליכים משמעתיים נתונה לפי סעיפים 70 ו-71 לחוק לשכת עורכי הדין, התשכ"א-1961 על פסקי דין בלבד (בש"פ 6036/98 ברוך נ' וינברג (17.11.1998); בש"פ 8183/98 ברוך נ' וינברג (27.12.1998)). לכן, לעורך דין הנאשם בהליך משמעת לא נתונה הזכות לערער על החלטת חברי בית הדין המשמעת שלא לפסול עצמם, וזאת בין בפני בית הדין המשמעת הארצי ובין בפני בית משפט זה (ע"פ 7310/18 נפתלי נ' בית הדין המחוזי של לשכת עו"ד – מחוז ירושלים (22.10.2018); בג"ץ 7413/11 במברגר נ' אב בית הדין המשמעת של לשכת עורכי הדין במחוז תל אביב, פסקה 3 (13.11.2011))."

יישום:

סעיף 70 קובע כי על פסק דין של בית הדין המשמעת המחוזי רשאים הנאשם והקובל לערער לפני בית הדין המשמעת הארצי. כלומר, ערעור על החלטת פסלות, כמו ערעור על החלטות אחרות של בית הדין המשמעת המחוזי, יוגש לבית הדין המשמעת הארצי ולא לפני סיום ההליך כולו, כלומר לאחר מתן פסק הדין.

סעיף 43 מחזק את העיקרון שמאפשר דיון בעניינים מהותיים בהליך המשמעת רק לאחר סיום ההליך וקבלת פסק הדין.

בפסיקה נקבע שהליך של פסלות שופטים או חברי בית הדין המשמעת יתברר במסגרת הערעור על פסק הדין הסופי, ולא באופן מיידי לאחר החלטת הפסלות. מדובר בעקרון של איחוד ערעורים, לפיו יש להמתין לסיום ההליך כולו, ורק לאחר מכן לערער על החלטות ביניים, כולל החלטות בנושא פסלות.

28. סעיף 70(ה1) לחוק בתי המשפט קובע כי "בית המשפט רשאי לאסור פרסום שמו של חשוד שטרם הוגש נגדו כתב אישום או פרט אחר מפרטי החקירה, אם ראה כי הדבר עלול לגרום לחשוד נזק חמור ובית המשפט סבר כי יש להעדיף את מניעת הנזק על פני העניין הציבורי שבפרסום."
איזה מבין ההיגדים הבאים מתאר נכון את ההסדר התחיקתי?

- א. **כתנאי מוקדם על החשוד מוטל הנטל להוכיח שייגרם מהפרסום נזק חמור, ואם הוכיח זאת יאזן בית המשפט בין מניעת הנזק לעניין הציבורי בפרסום.**
- ב. כתנאי מוקדם על החשוד להוכיח שאין עניין ציבורי בפרסום, ולאחר מכן יאזן בית המשפט בין מניעת הנזק של החשוד ובין דרגת חומרת הנזק.
- ג. כתנאי מוקדם מוטל הנטל על החשוד להוכיח שיש להעדיף את מניעת הנזק מהפרסום, ולאחר מכן יקבע בית המשפט אם יש עניין ציבורי בפרסום ואם הנזק חמור.
- ד. כתנאי מוקדם על החשוד מוטל הנטל להוכיח שייגרם מהפרסום נזק חמור, לאחר מכן עובר הנטל לרשות החוקרת להוכיח שהעניין הציבורי בפרסום גובר על מניעת הנזק לחשוד.

התשובה הנכונה היא א'
סעיף 70(ה1) לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984, בש"פ 8239/12 חברה פלונית נ' מדינת ישראל, רע"פ 31/24 פלוני נ' מדינת ישראל

70. איסור פרסומים

(ה1) בית משפט רשאי לאסור פרסום שמו של חשוד שטרם הוגש נגדו כתב אישום או פרט אחר מפרטי החקירה, אם ראה כי הדבר עלול לגרום לחשוד נזק חמור ובית המשפט סבר כי יש להעדיף את מניעת הנזק על פני העניין הציבורי שבפרסום; הורה בית המשפט על איסור פרסום שמו של חשוד שטרם הוגש נגדו כתב אישום, יפקע האיסור עם הגשת כתב האישום נגד החשוד, אלא אם כן קבע בית המשפט אחרת;

בש"פ 8239/12 חברה פלונית נ' מדינת ישראל

בפסק דין זה נדונה השאלה האם ניתן להתיר חיפוש במשרדי עורכי דין כאשר יש חשש לפגיעה בסודיות עו"ד-לקוח. בית המשפט קבע כי ניתן להורות על חיפוש כזה, אך זאת בכפוף למגבלות מחמירות שנועדו להגן על החיסיון המקצועי, כגון מינוי גורם מיוחד מטעם לשכת עורכי הדין שיפקח על החיפוש ויוודא שהחומר המוגן לא ייחשף.

רע"פ 31/24 פלוני נ' מדינת ישראל

בפסק דין זה נדונה סוגיית התיישנות עבירות פליליות במקרה שבו חלפו עשר שנים או יותר מאז התרחשות העבירה ועד למועד הגשת התלונה. בית המשפט קבע כי במקרים כאלה, יש לבחון את נסיבות ההגשה המאוחרת של התלונה, וייתכן שתתאפשר הגשת כתב אישום אם יימצאו נימוקים מיוחדים המצדיקים את העיכוב.

יישום:

סעיף 70(ה1) : סעיף זה קובע כי בית המשפט רשאי לאסור את פרסום שמו של חשוד שטרם הוגש נגדו כתב אישום, אם הוכח כי הפרסום עלול לגרום לחשוד נזק חמור.
המשמעות היא שעל החשוד מוטל הנטל הראשוני להוכיח כי ייגרם לו נזק חמור כתוצאה מהפרסום.

השלב השני - איזון בין האינטרסים – לאחר שהחשוד מצליח להוכיח כי ייגרם לו נזק חמור, בית המשפט נדרש לבצע איזון בין שני אינטרסים:

1. מניעת הנזק לחשוד: הגנה על החשוד מפני הנזק החמור שייגרם לו כתוצאה מהפרסום.
 2. העניין הציבורי שבפרסום: ההיבט הציבורי הקשור בזכות הציבור לדעת.
- בית המשפט יחליט האם יש להעדיף את מניעת הנזק על פני העניין הציבורי שבפרסום.

התשובה א' נכונה כי היא מתארת את המנגנון שהחוק מציב: תחילה, על החשוד להוכיח את הנזק החמור שייגרם לו מהפרסום. אם הצליח להוכיח זאת, בית המשפט יבחן האם מניעת הנזק גוברת על העניין הציבורי בפרסום, ובכך יחליט האם לאסור את הפרסום או להתירו.

29. בין משה לציפורה התנהלו הליכים בבית המשפט לענייני משפחה, וביום 1.1.24 ניתן פסק דין במעמד הצדדים. 40 יום לאחר שניתן פסק הדין הופתע משה לקבל לידי ערעור שהגישה ציפורה על פסק הדין. משה, שמלכתחילה לא חשב כלל לערער על פסק הדין, החליט כי מאחר שציפורה ערערה על פסק הדין יגיש גם הוא ערעור נגדי.
בתוך כמה זמן על משה להגיש את הערעור?

- א. בתוך 5 ימים.
ב. בתוך 45 ימים מיום שקיבל לידי את ערעורה של ציפורה.
ג. בתוך 60 ימים מיום מתן פסק הדין.
ד. בתוך 60 ימים מיום שקיבל לידי את ערעורה של ציפורה.

התשובה הנכונה היא א'
תקנה 45 לתקנות בית המשפט לענייני משפחה (סדרי דין), התשפ"א-2020, תקנה 137 לתקנות סדר הדין האזרחי, התשע"ט-2018, בע"מ 6960/23 פלוגי נ' פלוגית

מועדים

45. (א) המועד להגשת ערעור על פסק דין שניתן בבית המשפט לענייני משפחה הוא ארבעים וחמישה ימים מיום שהומצא פסק הדין.
(ב) המועד להגשת בקשת רשות לערער על החלטת בית המשפט לענייני משפחה, ועל החלטת בית משפט המחוזי בערעור או בבקשת רשות לערער, על פסק דין או החלטה של בית משפט לענייני משפחה, לפי עניין, הוא שלושים ימים מיום שהומצא למבקש.
(ג) המועד להגשת ערעור על החלטת רשם בית המשפט או החלטת רשם ההוצאה לפועל הוא חמישה עשר ימים מהיום שהומצאה ההחלטה.
(ד) תקנה 137 לתקנות סדר הדין האזרחי לא תחול.

מועדים

137. (א) המועד להגשת ערעור על החלטה הוא שישים ימים מיום שהומצאה.
(ב) על אף האמור בתקנת משנה (א), משיב בערעור רשאי להגיש ערעור בתוך שישים ימים מהיום שבו הומצא לו הערעור, או מהיום שבו הומצאה לו הודעה על הפקדת ערובה לפי תקנה 135, או מהיום שבו הומצאה לו החלטה על פטור מהפקדת ערובה, לפי המאוחר.
(ג) המועד להגשת ערעור על החלטה שניתנה במעמד צד אחד שהוגשה לגביה בקשת ביטול לפי תקנה 131, יימנה מיום ההמצאה של ההחלטה בבקשת הביטול.

בע"מ 6960/23 פלוגי נ' פלוגית

פסק דין העוסק בענייני משפחה, ובפרט בנוגע למשמורת והסדרי שהות של קטין. במקרה זה, המחלוקת התמקדה בשאלת המשמורת ובחינת טובת הקטין במערכת היחסים בין הוריו. בית המשפט העליון דן בערעור שהוגש בנוגע להחלטת הערכאה הקודמת, תוך מתן דגש על עקרונות היסוד של טובת הילד, הצורך ביציבות וביטחון בחיי הקטין, והשפעת השינויים על רווחתו הנפשית והפיזית.
החלטת בית המשפט העליון הייתה לאשר את פסק דינו של בית המשפט המחוזי, תוך הדגשה כי החלטות בנושא משמורת צריכות להתקבל על סמך תשתית עובדתית מוצקה ושיקול דעת מעמיק, בהתייחסות לטובת הקטין כמרכיב המכריע.

יישום:

תקנה 45 (א) לתקנות קובעת שהמועד להגשת ערעור על פסק דין שניתן בבית המשפט לענייני משפחה הוא 45 ימים מיום שהומצא פסק הדין לצדדים. במקרה זה, ציפורה הגישה את הערעור שלה בתוך המועד הקבוע (40 ימים).

מאחר שמשה קיבל את הערעור של ציפורה אחרי שחלפו 40 יום מהמועד שניתן פסק הדין, הוא נדרש להגיש את הערעור הנגדי שלו בתוך 5 ימים מקבלת הערעור של ציפורה, ולא מאוחר יותר.

30. ראובן נמצא בהליכי חדלות פירעון. סך כל החובות של ראובן עומד על 10,000,000 ש"ח. אחד מן הנושים של ראובן הוא נושה מובטח על ידי משכנתא על דירתו של ראובן. החוב לנושה זה עומד על 150,000 ש"ח. שווי דירתו של ראובן 1,000,000 ש"ח. הנושה המובטח מבקש לממש את הדירה בהליכי הוצאה לפועל נפרדים ולא במסגרת תיק חדלות הפירעון.
מה הדין?

- א. הנושה המובטח יכול לפעול באופן עצמאי למימוש הדירה במנותק מן ההליכים בתיק חדלות הפירעון.
- ב. על הנושה המובטח לפנות לרשם הוצאה לפועל ולבקש אישור למכור את הדירה, ורק לאחר מכן לפנות לבית המשפט שבו מתנהל הליך חדלות הפירעון כדי לבקש אישור למכירה.
- ג. **הליך מכירת הדירה יתבצע בידי הנאמן במסגרת תיק חדלות הפירעון, שכן שווי הדירה גדול באופן מובהק מן החוב המובטח.**
- ד. במקרה של חוב מובטח ההחלטה לבצע את המכירה בהוצאה לפועל או במסגרת תיק חדלות הפירעון תלויה בסכום הסיכור החלוף שיקבל החייב.

התשובה הנכונה היא ג'

סעיף 248 לחוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי, התשע"ח-2018

הליכי מימוש נכס משועבד

248. (א) לא פדה הנאמן את הנכס המשועבד בתוך התקופה האמורה בסעיף 247(ב), יחולו לעניין מימוש הנכס המשועבד הוראות אלה:

(1) היה אומדן שווי הנכס המשועבד שהגיש הנושה המובטח לפי סעיף 210(ד) (בסעיף קטן זה – אומדן שווי הנכס המשועבד) גבוה באופן מובהק מהחוב המובטח – ימומש הנכס בידי הנאמן;

(2) לא היה אומדן שווי הנכס המשועבד גבוה באופן מובהק מהחוב המובטח – ימומש הנכס בידי הנושה המובטח;

(3) מצא בית המשפט כי אומדן שווי הנכס המשועבד שהגיש הנושה אינו סביר או שהנושה המובטח לא הגיש אומדן כאמור, רשאי בית המשפט לקבוע בעצמו את האומדן, ויחולו על המימוש הוראות פסקאות (1) או (2) בהתאם לאומדן שקבע.

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), בית המשפט רשאי, לבקשת נושה מובטח, להורות כי מימוש הנכס המשועבד ייעשה בידי הנושה המובטח אם מצא כי הדבר מוצדק בנסיבות העניין וכי אין בכך כדי לפגוע בעניינם של שאר הנושים.

(ג) במימוש נכס משועבד בידי הנאמן לפי סעיף קטן (א) יפעל הנאמן בהתאם להנחיות הנושה המובטח, ואולם אם סבר הנאמן כי יש בהנחיות הנושה המובטח כדי לפגוע בעניינם של שאר הנושים, רשאי הוא לבקש מבית המשפט הנחיות לעניין דרך פעולתו.

(ד) מצא בית המשפט כי יש נסיבות המצדיקות זאת, רשאי הוא להורות שמימוש הנכס המשועבד בידי הנושה המובטח לפי סעיף קטן (א) (2) או (ב) ייעשה בפיקוח הנאמן ובתנאים שיקבע בית המשפט.

יישום:

סעיף 248(א) (1) קובע כי אם שווי הנכס המשועבד גבוה באופן מובהק מהחוב המובטח, מימוש הנכס יתבצע על ידי הנאמן במסגרת תיק חדלות הפירעון, ולא על ידי הנושה המובטח בהוצאה לפועל. במקרה הנוכחי, שווי הדירה (1,000,000 ש"ח) גבוה משמעותית מהחוב לנושה המובטח (150,000 ש"ח), ולכן הנכס ימומש על ידי הנאמן בתיק חדלות הפירעון ולא בהוצאה לפועל.

החוק נועד להבטיח שהליך חדלות הפירעון יתנהל בצורה שמגנה על כלל הנושים, ולא רק על הנושה המובטח. לכן, כאשר שווי הנכס המשועבד גבוה מהחוב המובטח, המימוש יתבצע על ידי הנאמן כדי לוודא שהעודף מהמכירה ישמש להחזר חובות לנושים אחרים.

אפשרות פעולה נפרדת של הנושה המובטח: סעיף 248(א) (2) לחוק מתייחס למצב שבו שווי הנכס המשועבד אינו גבוה באופן מובהק מהחוב המובטח, ובמקרה כזה הנושה המובטח יכול לממש את הנכס בעצמו. אולם, במקרה הנוכחי, שווי הנכס גבוה באופן מובהק, ולכן המימוש יתבצע על ידי הנאמן.

התשובה ג' נכונה מכיוון שהחוק קובע בבירור שבמקרה שבו שווי הנכס המשועבד גבוה באופן מובהק מהחוב המובטח, המימוש ייעשה על ידי הנאמן במסגרת תיק חדלות הפירעון. זהו המצב במקרה של ראובן, ולכן הנאמן הוא זה שיממש את הדירה ולא הנושה המובטח.

31. נשיא בית משפט השלום במחוז מרכז הורה על העברת תיקים שנפתחו בבית משפט השלום בכפר סבא בחודש ינואר וטרם החל בהם הדיון לבית משפט השלום בראשון לציון, אשר נמצא באותו מחוז.

כיצד יכול בעל דין הרואה עצמו נפגע להשיג על החלטה זו?

- א. בהגשת ערעור בזכות לנשיא בית המשפט המחוזי.
- ב. **בהגשת בקשה לנשיא בית משפט השלום לעיון מחדש בהחלטתו.**
- ג. בהגשת ערעור בזכות לבית המשפט המחוזי.
- ד. לא ניתן להשיג על ההחלטה.

התשובה הנכונה היא ב'

סעיף 49 לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984

העברת ענין מבית משפט שלום אחד למשנהו

49. (א) נשיא בית משפט השלום רשאי להורות שהליך מסוים שהובא או שיש להביאו לפני בית משפט שלום במקום פלוני וטרם החל הדיון בו, או שענין שהוחלט בו על פסלות שופט, בין שהחל הדיון בו ובין שטרם החל הדיון בו, יהיה נידון בבית משפט אחר הנמצא באזור שיפוט שבו הוא מכהן כנשיא, וכן רשאי הוא להורות כאמור לגבי סוג מסוים של הליכים אזרחיים והליכים בעבירות תעבורה.
(תיקון מס' 68) תשע"ב-2012
(ב) בעל דין הרואה את עצמו נפגע מהחלטת נשיא בית משפט השלום כאמור בסעיף קטן (א), רשאי לבקש ממנו לעיון מחדש בהחלטה;
(תיקון מס' 68) תשע"ב-2012
(2) בהחלטה בבקשה לעיון מחדש לפי פסקה (1), ישקול נשיא בית משפט השלום את מידת הפגיעה הצפויה בבעלי הדין כתוצאה מההעברה, את המרחק בין בית המשפט שממנו הועבר ההליך לבין בית המשפט שאליו הועבר ואת הבטחת נגישותם של בעלי הדין לבית המשפט;
(תיקון מס' 68) תשע"ב-2012
(3) על החלטה כאמור בפסקה (2) ניתן לערער לפני נשיא בית משפט מחוזי.

יישום:

אם בעל דין רואה עצמו נפגע מהחלטת נשיא בית משפט השלום להעביר תיק לבית משפט אחר באותו אזור שיפוט, רשאי בעל הדין להגיש בקשה לנשיא בית המשפט לעיון מחדש בהחלטה. הנשיא ישקול את הנזק שעלול להיגרם לבעלי הדין, את המרחק בין בתי המשפט, ואת נגישות הצדדים לבית המשפט.
אם הבקשה לעיון מחדש נדחתה, ניתן לערער על ההחלטה לנשיא בית המשפט המחוזי, אך הערעור מגיע רק לאחר שלב הבקשה לעיון מחדש.

הסעיף מכווין אותנו לשני היבטים עיקריים:

1. **העברת דיון על ידי נשיא בית המשפט:** נשיא בית המשפט רשאי להורות על העברת דיון רק אם טרם החל הדיון.
2. **פסלות שופט:** במקרה של פסלות שופט, אין זה משנה אם הדיון החל או לא – הנשיא רשאי להורות על העברת הדיון בכל שלב.

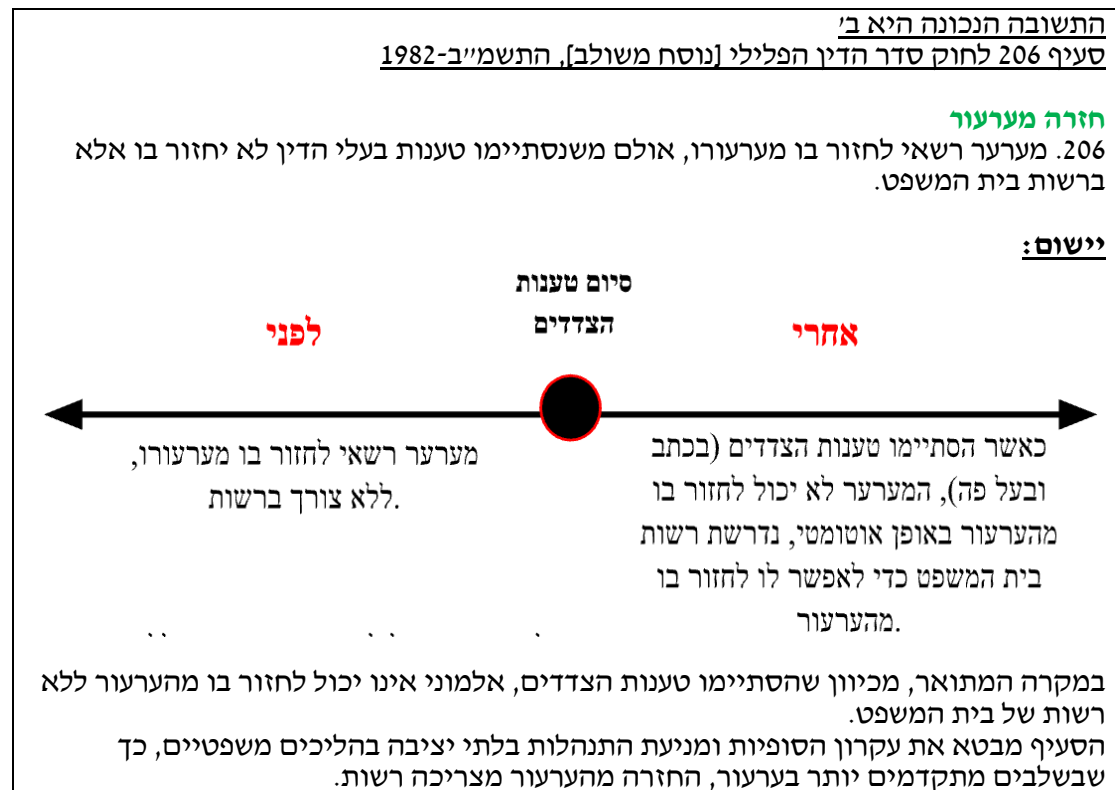
נקודות לתשומת לב:

- במקרה הנוכחי צוין במפורש כי הדיון טרם החל, ולכן חשוב לשים לב להבחנה זו.
- אם השאלה נוגעת לפסלות שופט, אין חובה שהדיון טרם החל – הנשיא רשאי להעביר את הדיון בכל שלב.
- במקרה של בקשה לעיון מחדש:
 - יש לפנות תחילה לנשיא עצמו.
 - רק לאחר מכן הנשיא ישקול את מידת הפגיעה, המרחק בין בתי המשפט, והבטחת נגישותם של הצדדים.
 - הערעור על החלטה בעיון מחדש יוגש לנשיא בית המשפט המחוזי.
- במקרה שהשאלה עוסקת בעיון מחדש, התשובה הנכונה תהיה "א'", שכן ניתן להגיש ערעור לנשיא המחוזי.

32. אלמוני הורשע בעבירה של רצח לפי סעיף 300(א) לחוק העונשין, התשל"ז-1977, ונגזר עליו עונש של 25 שנות מאסר בפועל. אלמוני ערער לבית המשפט העליון על הכרעת הדין וטען לחפותו. הצדדים הגישו את סיכומי טענותיהם בכתב, וכן התקיים דיון שבו השלימו הצדדים את טענותיהם בעל פה. כחודש לאחר שהסתיימו טענות הצדדים, אך טרם שניתן פסק הדין בערעור, הודיע אלמוני כי הוא מבקש לחזור בו מהערעור.

מה הדין?

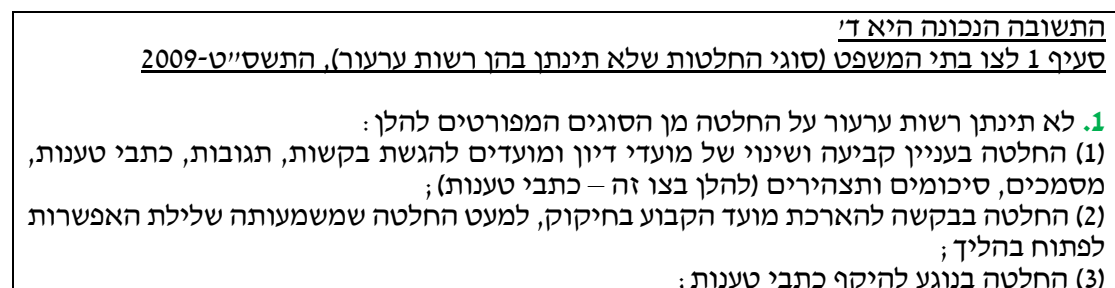
- בשלב זה אלמוני אינו רשאי כלל להגיש בקשה לחזור בו מהערעור.
- בשלב זה נדרשת רשות בית המשפט כדי שאלמוני יחזור בו מהערעור.**
- בשלב זה נדרשת הסכמת המדינה כדי שאלמוני יחזור בו מהערעור.
- אלמוני רשאי לחזור בו מהערעור בכל עת, ובית המשפט אינו מוסמך שלא לאפשר זאת.

33. במסגרת הליך המתנהל בבית המשפט המחוזי בתל אביב החליט השופט כי הסיכומים של הצד שכנגד יוגשו בתוך 40 ימים ובהיקף של עד 10 עמודים. אתה חושש כי ההחלטה תאריך ותסרב את ההליך.

מה באפשרותך לעשות באופן מיידי?

- עליך להגיש בקשה לרשות ערעור לבית המשפט העליון.
- עליך להגיש בקשה לרשות ערעור על היקף כתב הטענות, אך לא תוכל להגיש בקשת רשות ערעור על הזמן שניתן להגשתו.
- הגשת ערעור בזכות, שיידון בדן יחיד.
- לא ניתן להגיש בקשת רשות ערעור על החלטה זו.**

(4) החלטה בעניין שלבי הדיון בהליך, למעט החלטה שהדיון יישמע במפוצל או שיתקיים דיון נפרד בתביעה שכנגד ובהודעה לצד שלישי;
 (5) החלטה בעניין הזמנת עדים, סדר שמיעת עדים, ושאלות המוצגות לעדים לרבות קבלה או דחייה של התנגדות בעניין זה, למעט החלטה על דחיית בקשה לזמן עד או להגיש ראייה, או החלטה בעניין בקשה לעדות מוקדמת;
 (6) החלטה בעניין סדר הבאת עדויות ואופן הגשת עדויות, למעט החלטה בעניין מתן עדות מחוץ לכתלי בית המשפט, ובכלל זה בהיוועדות חזותית;
 (7) החלטה שהיא קבלת בקשה לביטול פסק דין או לביטול החלטה;
 (8) החלטה בעניין הטלת הוצאות משפט ושכר טרחת עורך דין ושיעורם, למעט אם ניתנה לאחר מתן פסק הדין ואינה נבלעת בו;
 (9) החלטה ליתן רשות להגן ולקבל התנגדות לביצוע שטר או התנגדות לביצוע תביעה על סכום קצוב לפי סעיף 1א81 לחוק ההוצאה לפועל, התשכ"ז-1967;
 (10) החלטה לפי פרק ט' לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-1984, למעט החלטה בעניין גילוי מסמך פלוני, עיון במסמכים ובעניין טענת חיסיון.

יישום:

במקרה הזה, ההחלטה של השופט נוגעת למועדים והיקף כתבי הטענות (הסיכומים), כלומר, כמה זמן יש לצד השני להגיש את סיכומיו ומה אורכם. לפי סעיף 1 לצו בתי המשפט, לא ניתן לערער על החלטות שקשורות לקביעת מועדי הגשת מסמכים או היקפם.

הסעיפים הרלוונטיים מהצו הם:

1. סעיף 1(1) – אי אפשר לערער על החלטות הנוגעות למועדים להגשת כתבי טענות.
2. סעיף 1(3) – אי אפשר לערער על החלטות בנוגע להיקף כתבי טענות.

צו נאמן	
הכלל – ערעור יוגש בסוף ההליך	החריגים – ערעור יוגש עכשיו
מועדים	שלילת פתיחת הליך
היקף כתב טענות	X
שלבי הדיון	דיונים מפוצלים
ראיות	דחיית זימון עד/הגשת ראייה/עדות מוקדמת/עדות מחוץ לבית המשפט
קבלת בקשה לביטול פס"ד	X
הוצאות משפט ושכ"ט	החלטה שניתנה לאחר פסק הדין ושאינה משנה את פסק הדין
קבלת התנגדות שטר, קבלת התנגדות לסכום קצוב	X
שאלונים ורשימת מסמכים – גילוי מסמכים	חיסיון, ספציפי, עיון במסמכים (חסע)

34. נגד פלוני נפתח תיק הוצאה לפועל בגין שטר חוב שעליו חתם. פלוני קיבל את האזהרה בתיק והגיש את התנגדותו 21 ימים לאחר מכן עם בקשה לעכב את ההליכים בתיק. רשם ההוצאה לפועל עיכב את ההליכים והורה על העברת הדיון בהתנגדות לבית המשפט.

האם רשאי היה רשם ההוצאה לפועל לעשות כן?

- א. כן, רק אם טענתו של פלוני היא שפרע את הסכום הנקוב בשטר.
- ב. לא. רשם ההוצאה לפועל איננו מוסמך לעכב הליכים בתיק הוצאה לפועל, אלא רק בית המשפט.
- ג. כן. ההתנגדות הוגשה במועד, ובמצב זה לרשם ההוצאה לפועל הסמכות לעכב את ההליכים בתיק ההוצאה לפועל.
- ד. לא. לרשם ההוצאה לפועל סמכות לעכב הליכים בתיק ההוצאה לפועל, ברם במקרה זה ההתנגדות הוגשה באיחור ולכן הוא נעדר סמכות לעשות כן.

התשובה הנכונה היא ג'

סעיף 81א לחוק ההוצאה לפועל, התשכ"ז-1967

הוצאה לפועל של שטרות

81א. (ג) החייב רשאי להגיש התנגדות לביצוע הבקשה, שתהא נתמכת בתצהיר ובו יפורטו העובדות ונימוקי ההתנגדות, ומשהוגשה ההתנגדות יעכב רשם ההוצאה לפועל את הביצוע ויעביר את הענין לבית המשפט.
(1ג) על אף האמור בסעיף 7(א), המועד להגשת התנגדות לביצוע הבקשה יהיה שלושים ימים מיום המצאת האזהרה.

יישום:

כאשר חייב מגיש התנגדות לביצוע שטר (כגון שטר חוב או שיק) במסגרת תיק הוצאה לפועל, רשם ההוצאה לפועל מוסמך לעכב את ההליכים ולהעביר את הדיון בהתנגדות לבית המשפט, כל עוד ההתנגדות הוגשה במועד (בתוך 30 יום מיום קבלת האזהרה).

סעיף 81א(ג) לחוק ההוצאה לפועל קובע שהחייב רשאי להגיש התנגדות בתוך 30 ימים מיום המצאת האזהרה לחייב.
במידה והחייב הגיש התנגדות לביצוע שטר, רשם ההוצאה לפועל יעכב את ביצוע השטר ויעביר את הדיון לבית המשפט, שכן זהו הגוף המוסמך לדון בטענות ההתנגדות.
בענייננו, פלוני הגיש את התנגדותו 21 ימים לאחר קבלת האזהרה, כלומר בתוך התקופה המותרת של 30 ימים.
לכן, רשם ההוצאה לפועל פעל בהתאם לסמכותו לעכב את ההליכים ולהעביר את הדיון לבית המשפט.

35. מהם המסמכים שיש להגיש לבית המשפט עד 20 ימים לפני ישיבת קדם המשפט הראשונה בתביעה אזרחית?

- א. רשימת בקשות מטעם כל אחד מהצדדים, אם יש כאלה, רשימת עדים מטעם התובע, דיווח על דיון מקדמי.
- ב. רשימת בקשות ורשימת עדים מטעם כל אחד מהצדדים ודיווח על דיון מקדמי.
- ג. דיווח על דיון מקדמי ורשימת בקשות מטעם התובע, אם יש כאלה.
- ד. תצהיר גילוי מסמכים ותצהיר תשובות לשאלון מטעם כל הצדדים, רשימת עדים מטעם הנתבע, רשימת בקשות מטעם כל אחד מהצדדים, אם יש כאלה.

התשובה הנכונה היא א'

תקנות 36, 49, 62 לתקנות סדר הדין האזרחי, התשע"ט-2018

דיווח לבית המשפט

36. בתום הדיון המקדמי ולא יאוחר מעשרים ימים לפני המועד שנקבע לישיבת קדם-המשפט הראשונה, יגישו בעלי הדין דיווח באשר לדיון המקדמי שביצעו, לפי טופס 4 שבתוספת הראשונה, ויצרפו אליו את המסמכים הנחוצים שהוצגו במהלך הדיון המקדמי ולפי תקנה 35(ב); באין הסכמה לדיווח משותף, יגיש כל בעל דין את הטופס האמור מטעמו בלבד.

בקשות

49. (ג) בעל דין יגיש רשימה שבה יציין את הבקשות שבהן הוא מבקש שבית המשפט ידון, וזאת לא יאוחר מעשרים ימים לפני המועד שנקבע לישיבת קדם-המשפט הראשונה.

הגשת רשימת עדים לקראת קדם-המשפט

62. התובע יגיש עד עשרים ימים לפני ישיבת קדם-המשפט הראשונה והנתבע יגיש עד ארבעה עשר ימים לאחר מכן, את רשימת העדים שבכוונתו להזמין למתן עדות, לשם הצגת מסמכים או למתן תעודת עובד ציבור או תעודה ציבורית; הרשימה תכלול בצד כל עד פירוט תמציתי של הצורך והמטרה של העדות; קיים חשש ממשי להשפעה על עד או אם קיים טעם מספיק אחר, רשאי בעל הדין לציין זאת ברשימה בלי לציין את שמו והפירוט הנדרש ובישיבת קדם-המשפט יבורר העניין.

יישום:

נשאל מהם המסמכים שיש להגיש לבית המשפט עד 20 ימים לפני ישיבת קדם-המשפט הראשונה בתביעה אזרחית.

החלופה הנכונה היא א'

1. **רשימת בקשות מטעם כל אחד מהצדדים, אם יש כאלה** – בהתאם לתקנה 49(ג) רשימה של כל הבקשות שבכוונת הצדדים להעלות במהלך הדיון.

36. ירדנה היא בעלת דירה בעיר רחובות. בהודעת תשלום ארנונה ששלחה לה עיריית רחובות נקבע גודל דירתה לצורך חישוב הארנונה על 200 מ"ר. לדעת ירדנה נפלה טעות בהודעת התשלום לגבי גודל הדירה. השגה שהגישה ירדנה למנהל הארנונה בעיריית רחובות נדחתה. ערר שהגישה לוועדת הערר לענייני ארנונה בעיר רחובות נדחה אף הוא. ערעור מנהלי שהגישה לבית המשפט לעניינים מנהליים מרכז – לוד נדחה אף הוא.

האם יכולה ירדנה להגיש ערעור נוסף שיכול לשנות את גודל הדירה לצורך תשלום הארנונה?

- לא: פסק הדין של בית המשפט לעניינים מנהליים הוא גלגול שלישי וסופי.
- כן: בקשת רשות ערעור לבית המשפט העליון.
- כן: ערעור בזכות לבית המשפט העליון.
- כן: ערעור בזכות לנשיא בית המשפט לעניינים מנהליים בבית המשפט המחוזי מרכז – לוד.

התשובה הנכונה היא ב'

סעיף 12 לחוק בתי משפט לעניינים מנהליים, התש"ס-2000

בקשת רשות ערעור

12. (א) פסק דין של בית משפט לעניינים מנהליים בערעור מינהלי ובערעור על החלטת הרשם, והחלטה אחרת של בית משפט לעניינים מנהליים יהיו נתונים לערעור לפני בית המשפט העליון אם ניתנה רשות לכך מאת שופט של בית המשפט העליון שנשיא בית המשפט העליון קבע לכך.

(ב) לענין סעיף זה, "החלטה אחרת" –

(תיקון מס' 37) תשס"ח-2008

(1) החלטה בבקשה למתן צו ביניים בעתירה מינהלית;

(תיקון מס' 37) תשס"ח-2008

(1א) החלטה בבקשה למתן סעד זמני בערעור מינהלי ובתובענה מינהלית;

(2) החלטה שניתנה לאחר פסק הדין ואינה נבלעת בו;

(3) החלטה בענין חיסיון;

(תיקון מס' 15) תשס"ה-2005 (תיקון מס' 37) תשס"ח-2008 (תיקון מס' 49) תש"ע-2010

(3א) החלטה בענין סמכות עניינית או סמכות שיפוט בין-לאומית, למעט החלטה בשאלה אם עניין מסוים הוא עניין כלכלי-מינהלי, אם לאו, כאמור בסעיף 41(ג)(2) לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984;

(תיקון מס' 37) תשס"ח-2008

(3ב) החלטה בעניין התיישנות בתובענה מינהלית;

(תיקון מס' 37) תשס"ח-2008

(3ג) החלטה בעניין אגרה, עירבון או ערובה;

(תיקון מס' 37) תשס"ח-2008

(3ד) החלטה בעניין מינוי או פסילת מומחה בתובענה מינהלית;

(תיקון מס' 37) תשס"ח-2008

- (3) החלטה בעניין בקשה לצירוף בעל דין או החלטה בעניין בקשה להגיש הודעת צד שלישי;
(תיקון מס' 37) תשס"ח-2008
(13) אישור תובענה ייצוגית לפי חוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006, לרבות החלטה ולפיה רשות לא הוכיחה כי חדלה מגביה לפי סעיף 9(ב) לחוק האמור;
(תיקון מס' 37) תשס"ח-2008
(13) דחיית בקשה להארכת מועד שמשמעותה שלילת האפשרות לפתוח בהליך;
(תיקון מס' 37) תשס"ח-2008
(13) דחיית בקשה לדחות תובענה מינהלית על הסף מחמת מעשה בית דין;
(תיקון מס' 37) תשס"ח-2008
(13) דחיית בקשה לעיכוב הליכים בשל הסכם בוררות, תניית שיפוט, פורום לא נאות או הליכים המתקיימים בערכאה אחרת;
(תיקון מס' 37) תשס"ח-2008
(13) החלטה בעניין תיקון כתב טענות בתובענה מינהלית;
(4) ענינים נוספים שקבע שר המשפטים בצו, באישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת.

יישום:

ירדנה השיגה על הקביעה למנהל הארנונה בעירייה אשר נדחה.
על דחית ההשגה הגישה ירדנה ערר לוועדת הערר לענייני ארנונה בעיר, שגם הוא נדחה.
משכך, הגישה ירדנה ערעור מנהלי לבית המשפט לעניינים מנהליים – גם הוא נדחה.
בהתאם לסעיף 12(א) לאחר דחיית ערעור מנהלי בבית המשפט לעניינים מנהליים, ניתן להגיש בקשת רשות ערעור לבית המשפט העליון במקרים מיוחדים בלבד.

37. מהו הדין לעניין פיצוי לאדם שנעצר ושוחרר בלי שהוגש נגדו כתב אישום?

- א. בית המשפט רשאי לצוות על פיצוי רק כאשר לא היה יסוד למעצר: אוצר המדינה ישלם את הפיצוי על המעצר והוצאות ההגנה בסכום שיקבע בית המשפט.
ב. בית המשפט רשאי לצוות על פיצוי כאשר לא היה יסוד למעצר או שראה נסיבות אחרות המצדיקות פיצוי האדם: הגורמים המעורבים במעצר ישלמו את הפיצוי על המעצר והוצאות ההגנה בסכום שיקבע בית המשפט.
ג. בית המשפט רשאי לצוות על פיצוי רק כאשר לא היה יסוד למעצר: אוצר המדינה ישלם את הפיצוי על המעצר והוצאות ההגנה בסכום שנקבע בתקנות.
ד. **בית המשפט רשאי לצוות על פיצוי כאשר לא היה יסוד למעצר או שראה נסיבות אחרות המצדיקות פיצוי האדם: אוצר המדינה ישלם את הפיצוי על המעצר והוצאות ההגנה בסכום שיקבע בית המשפט.**

התשובה הנכונה היא ד'

סעיף 38 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ"ו-1996

פיצוי בשל מעצר

38. (א) נעצר אדם ושוחרר בלא שהוגש נגדו כתב אישום, ומצא בית המשפט שלא היה יסוד למעצר, או שראה נסיבות אחרות המצדיקות פיצוי האדם, רשאי הוא לצוות כי אוצר המדינה ישלם לו פיצוי על מעצרו והוצאות הגנתו בסכום שיקבע בית המשפט.
(ב) נעצר אדם ושוחרר, ומצא בית המשפט שהמעצר היה עקב תלונת סרק שהוגשה שלא בתום לב, רשאי בית המשפט לחייב את המתלונן, לאחר שנתן לו הזדמנות לטעון טענותיו לענין זה, לשלם, למי שנעצר, פיצוי על מעצרו והוצאות הגנתו, בסכום שיקבע בית המשפט.
(ג) שר המשפטים, באישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, רשאי להתקין תקנות –
(1) לענין ההליכים בבקשה לפיצוי לפי סעיף זה, בין לפני פניה לבית המשפט ובין בבית המשפט;
(2) לקבוע סכומים מרביים לפיצוי לפי סעיף קטן (א).
(ד) החלטת בית משפט לפי סעיף זה ניתנת לערעור כפסק דין בפלילים.

יישום:

- פיצוי על ידי המדינה בשל מעצר בלא הגשת כתב אישום.** נעצר אדם ושוחרר, רשאי בית המשפט לצוות כי אוצר המדינה ישלם לו פיצוי על מעצרו והוצאות הגנתו, בהתקיים התנאים המצטברים:
1. לא הוגש נגדו כתב אישום.
2. לא היה יסוד למעצר, או שיש נסיבות אחרות המצדיקות פיצוי האדם.

פיצוי על ידי המתלונן בשל מעצר שבא בעקבות תלונת סרק. נעצר אדם ושוחרר, רשאי בית המשפט לחייב את המתלונן לשלם לו פיצוי על מעצרו והוצאות הגנתו, בהתקיים התנאים המצטברים:

1. המעצר היה עקב תלונת סרק שהוגשה שלא בתום לב.
2. ניתנה למתלונן הזדמנות לטעון טענותיו.

בקשה לפיצויים ולתשלום הוצאות

1. בקשה כאמור יכולה להיות בעל פה עם תום הדיון, בפני בית המשפט הדן בעניין.
2. בקשה כאמור שהוגשה לאחר סיום הדיון תוגש בכתב לערכאה הראשונה שדנה בעניין. למשל, כאשר התקיימו הליכי ערעור תוגש בקשה בכתב לתשלום הוצאות לערכאה הדיונית.
3. בית המשפט רשאי לצוות על תשלום כאמור לפי בקשה שהוגשה לו או מיוזמתו אף אם לא הוגשה לו בקשה לכך, ובלבד שנתן לצדדים הזדמנות לטעון את טענותיהם.
4. על הדיון בבקשה יחולו תקנות סדר הדין האזרחי, בשינויים המחוייבים.

גבייה וערעור – הוראות כלליות

1. החלטת בית המשפט פי סעיפים 1 או 2 ניתנת לערעור כפי שמערערים על פסק דין פלילי.
2. לעניין גביית הוצאות, רואים את החיוב כפסק דין אזרחי שניתן לבצעו בהוצאה לפועל (אלא אם כן החיוב הוטל על המדינה).

38. ירין מעוניינת להגיש תביעה אזרחית בגין הפרת חוזה בסך 1,500,000 ₪. התברר לה כי בצירוף הצמדה וריבית סכום התביעה עולה לסך של 2,100,000 ₪, ובצירוף שכר טרחת עורך דין הצפוי להיפסק בתביעה על ידי בית המשפט הסכום הכולל צפוי לעלות על 2,600,000 ₪.

מה הדין?

- א. על ירין להגיש את התביעה לבית משפט השלום.
- ב. על ירין להגיש את התביעה לבית משפט השלום או לבית המשפט המחוזי, בהתאם להסכם שכר הטרחה שנקבע עם עורך הדין.
- ג. על ירין להגיש את התביעה לבית המשפט המחוזי.
- ד. על ירין להגיש את התביעה לבית המשפט המחוזי ולבקש שערך הוצאות המשפט.

התשובה הנכונה היא א'

סעיף 51 לחוק בתי המשפט (נוסח משולב), התשמ"ד-1984

הסמכות

51. (א) בית משפט שלום ידון באלה:

- (1) (א) עבירות שעונשן קנס בלבד או מאסר לתקופה שאינה עולה על שבע שנים; למעט עבירות שהן עניין כלכלי לפי סעיף 42ב(א)(8), למעט העבירות המנויות בחלק א' של התוספת השניה, שעונשן מאסר לתקופה של חמש שנים או יותר, אם החליט פרקליט מחוז להעמיד עליהן אדם לדין לפני בית משפט מחוזי, למעט עבירה לפי חוק התחרות הכלכלית, התשמ"ח-1988, למעט עבירה לפי פרק ב' או לפי סעיף 55 לחוק קידום התחרות בענפי המזון והפארם, התשע"ד-2014 ולמעט עבירה לפי סעיף 3 לחוק מאבק בארגוני פשיעה, התשס"ג-2003;
- (ב) עבירות המנויות בחלק ב' לתוספת השניה, שעונשן מאסר לתקופה העולה על שבע שנים, ועבירות שהן עניין כלכלי לפי סעיף 42ב(א)(8), אם החליט פרקליט המדינה או פרקליט מחוז להעמיד עליהן אדם לדין לפני בית משפט שלום, ובלבד שלא יוטל עונש מאסר לתקופה העולה על שבע שנים;
- (2) תביעות אזרחיות – למעט תביעות הנוגעות למקרקעין – כשסכום התביעה או שווי הנושא אינו עולה על 2,500,000 שקלים חדשים ביום הגשת התובענה, והוא אף אם עלה הסכום או השווי לאחר מכן מחמת שערור, הצמדה, ריבית, הוצאות משפט ושכר טרחת עורך דין;
- (3) תביעות בדבר חזקה או שימוש במקרקעין או בדבר חלוקתם או חלוקת השימוש בהם, לרבות תביעות הכרוכות בהן שענינן חזקה או שימוש במיטלטלין, יהיה שוויו של נושא התביעה אשר יהיה; אך בית משפט שלום לא ידון בתביעות בדבר חכירה לדורות ובתביעות אחרות הנוגעות למקרקעין;

יישום:

בהתאם לסעיף 51(2) לחוק בתי המשפט (נוסח משולב), התשמ"ד-1984, תובענה תוגש לבית משפט השלום כאשר סכום התביעה אינו עולה על 2,500,000 ₪ (למעט מקרקעין) וגם אם סכום התביעה עולה על הסכום לאחר שיערוך, הצמדה, ריבית, הוצאות משפט ושכ"ט עו"ד.

במקרה דנן, שווי התובענה המקורי הוא 1,500,000 ₪, והסכום הכולל הצמדה, ריבית ושכ"ט עו"ד הוא 2,600,000 ₪. לכן בהתאם לסעיף זה יש לבחון את סכום התובענה המקורי ללא הצמדה, ריבית ושכ"ט עו"ד.

39. כיצד ישפיע הסכם סולחה בין הנאשם לנפגע בהליך הפלילי על הערכת מסוכנות הנאשם בדיון בשאלת מעצרו עד תום ההליכים?

- א. הסכם זה, ככלל, יאיין את המסוכנות הנשקפת מהנאשם.
- ב. הסכם זה יכול להיות בעל משקל מסוים בבחינת מידה המסוכנות הנשקפת מהנאשם, אולם לרוב אין בו כדי לאיין את המסוכנות הנשקפת מהנאשם.
- ג. להסכם זה אין משקל בבחינת מידת המסוכנות הנשקפת מהנאשם.
- ד. להסכם זה אין כלל משקל בהליך הפלילי.

התשובה הנכונה היא ב'

סעיף 21 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכות אכיפה-מעצרים), התשנ"ו-1996, בש"פ 2282/24 אלשאפעי נ' מדינת ישראל

מעצר לאחר הגשת כתב אישום

21. (א) הוגש כתב אישום, רשאי בית המשפט שבפניו הוגש כתב האישום לצוות על מעצרו של הנאשם עד תום ההליכים המשפטיים, ובכלל זה על מעצרו בפקוח אלקטרוני, אם נתקיים אחד מאלה:

(1) בית המשפט סבור, על סמך חומר שהוגש לו, כי נתקיים אחד מאלה:

(א) קיים יסוד סביר לחשש ששחרור הנאשם או אי-מעצרו יביא לשיבוש הליכי משפט, להתחמקות מהליכי שפיטה או מריצוי עונש מאסר, או יביא להעלמת רכוש, להשפעה על עדים או לפגיעה בראיות בדרך אחרת;

(ב) קיים יסוד סביר לחשש שהנאשם יסכן את בטחונו של אדם, את בטחון הציבור, או את בטחון המדינה;

(ג) הואשם הנאשם באחד מאלה:

(1) עבירה שדינה מיתה או מאסר עולם;

(2) עבירת בטחון כאמור בסעיף 35(ב);

(3) עבירה לפי פקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], התשל"ג-1973, למעט עבירה הנוגעת לשימוש בסם או להחזקת סם לשימוש עצמי;

(4) עבירה שנעשתה באלימות חמורה או באכזריות או תוך שימוש בנשק קר או חס;

(5) עבירת אלימות בבן משפחה כמשמעותו בחוק למניעת אלימות במשפחה, התשנ"א-1991, חזקה כי מתקיימת העילה האמורה בסעיף קטן (ב), אלא אם כן הוכיח הנאשם אחרת.

(2) בית משפט ציווה על מתן ערובה והערובה לא ניתנה להנחת דעתו של בית המשפט או שהופר תנאי מתנאי הערובה, או שנתקיימה עילה לביטול השחרור בערובה.

(ב) בית המשפט לא יתן צו מעצר לפי סעיף קטן (א), אלא אם כן נוכח, לאחר ששמע את הצדדים, שיש ראיות לכאורה להוכחת האשמה, ולענין סעיף קטן (א)(1), לא יצווה בית המשפט כאמור, אלא אם כן נתקיימו גם אלה:

(1) לא ניתן להשיג את מטרת המעצר בדרך של שחרור בערובה ותנאי שחרור, שפגיעתם בחירותו של הנאשם, פחותה;

(2) לנאשם יש סניגור, או שהנאשם הודיע שברצונו שלא להיות מיוצג בידי סניגור.

(ג) לא היה לנאשם סניגור והוא לא הודיע כאמור בסעיף קטן (ב)(2), ימנה לו בית המשפט סניגור ויחולו לענין זה הוראות פרק ב' לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 (להלן – חוק סדר הדין הפלילי), או הוראות חוק הסניגוריה הציבורית, התשנ"ו-1995 (להלן – חוק הסניגוריה הציבורית), לפי הענין; כל עוד לא נתמנה סניגור, רשאי בית המשפט לצוות על מעצרו של הנאשם לתקופות שלא יעלו על 7 ימים כל פעם, ובלבד שסך כל התקופות לא יעלו על 30 ימים.

(ד) על אף הוראות סעיף קטן (ב) רשאי בית המשפט, על פי בקשת הנאשם או סניגורו, לדחות את הדיון, כדי לאפשר לנאשם או לסניגורו לעיין בחומר החקירה ולצוות שהנאשם יהיה במעצר לתקופה שלא תעלה על 30 ימים.

(1ד) (פקע)

(2ד) (פקע)

(1) (פקע)

(2) (פקע)

(ה) צו מעצר לפי סעיף זה יעמוד בתוקפו עד למתן פסק הדין, אלא אם כן קבע בית המשפט אחרת; על צו מעצר לפי סעיף זה לא יחולו הוראות סעיף 20.

בש"פ 2282/24 אלשאפעי נ' מדינת ישראל

לנאשמים אין זכות מוקנית כי ביהמ"ש יורה על הכנת תסקיר מעצר בעניינם, ובמקרים בהם ברור כי חלופת מעצר לא תסכון – אין טעם להזמין תסקיר שירות מבחן. ודוק, האפשרות להורות על מעצר נאשם עד תום ההליכים, מבלי להיזקק לתסקיר בעניינו, אינה תאורטית או שמורה למקרים נדירים. בעבירות ברמת חומרה מסוימת נקבע לא פעם כי חלופת מעצר לא תסכון, באופן המייתר הידרשות לתסקיר. הכל בהתאם לנסיבות; הסכם הודנה/סולחה יכול להיות בעל משקל מסוים בבוא ביהמ"ש לבחון את מידת המסוכנות הנשקפת מהנאשם. אך פעמים רבות נקבע כי אין בכך כדי לאיין את המסוכנות האמורה.

יישום:

יש לשים לב המילים "יאיין" ו"לאיין" – הינן מילות שלילה ומשמעותן "לא כלום" (מהמילה "איין").

סעיף 21 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכות אכיפה-מעצרים), התשנ"ו-1996 קובע כי בית המשפט רשאי לצוות על מעצר עוד תום ההליכים במקרה של אחד מהתנאים הבאים:

1. יסוד סביר לחשש ששחרור הנאשם או אי מעצרו יביא לשיבוש הליכי משפט/התחמקות מהליכי שפיטה או ריצוי עונש מאסר/העלמת רכוש/השפעה על עדים/פגיעה בראיות.
2. יסוד סביר לחשש שהנאשם יסכן ביטחונו של אדם/ביטחון הציבור/ביטחון המדינה.
3. נאשם הואשם בעבירה (1) שדינה מיתה; מאסר עולם; (2) עבירת ביטחון מידע (כאמור בסעיף 35(ב)); (3) עבירה לפי פקודת הסמים המסוכנים (למעט עבירה הנוגעת לשימוש בסם או להחזקת סם לשימוש עצמי); (4) עבירת אלימות חמורה/אכזריות/תוך שימוש בנשק קר או חם; (5) עבירת אלימות בבן משפחה.
4. תנאי שחרור בערובה אינם מתמלאים (לא ניתנה להנחת ביהמ"ש/הופר תנאי/התקיימה עילה לביטול שחרור בערובה).

פס"ד בש"פ 2282/24 אלשאפעי נ' מדינת ישראל קבע כי הסכם סולחה יכול להיות בעל משקל מסוים בבוא ביהמ"ש לבחון את מידת המסוכנות הנשקפת מהנאשם במקרה של בקשה למעצר עד תום ההליכים. עם זאת, פעמים רבות נקבע כי אין בכך כדי לאיין את המסוכנות האמורה. מכאן, הרי שחלופה ב' היא הנכונה.

40. משה ויצחק שרויים בסכסוך כלכלי, והוסכם ביניהם להביאו בפני בורר. הבורר פסק שעל יצחק לשלם למשה 200,000 ₪, וקבע תשלום ריבית לפי טבלה מסוימת. הצדדים פנו לבית המשפט לאשר את פסק הבורר. מאחר שיצחק לא עמד בתשלומים פתח משה תיק הוצאה לפועל. במסגרת ניהול תיק הוצאה לפועל משה סבור שלא ברור מהו סכום הריבית שעל יצחק לשלם ולדעתו יש צורך להשלים את קביעת הבורר. משה מעוניין לפעול באופן משפטי להבהרת פסק הבורר.

מה הדין?

- א. על משה להגיש בקשה בעניין לרשמת ההוצאה לפועל. לרשמת סמכות לפנות לבורר שנתן את פסק הדין אם היא סבורה כי פסק דין לא ברור די הצורך. אם היא מחליטה שפסק הדין ברור, רשאי משה לפנות באופן ישיר לבורר ולבקש הבהרות לפסק דינו.
- ב. משה יכול לפנות לבית המשפט שאישר את פסק הבורר כדי שיחייב את הבורר להבהיר את פסק דינו.
- ג. על משה להגיש בקשה בעניין לרשמת ההוצאה לפועל. לרשמת סמכות לפנות לבית המשפט שנתן את פסק הדין שאישר את פסק הבורר אם היא סבורה כי פסק דין לא ברור די הצורך. אם היא מחליטה שפסק הדין ברור, משה יכול לערער על החלטה זו.
- ד. אם הצדדים מעלים טענות לגבי בהירות פסק הבורר, מוטל על הרשמת לעכב את ההליכים ולפנות לבית המשפט או לבורר כדי שיבהירו את פסק הדין.

התשובה נכונה היא ג'

סעיף 12 לחוק ההוצאה לפועל, התשכ"ז-1967, רע"א 1672/22 יצחק אוסטרוביצקי נ' מ.פ. עמית בניה ויזום בע"מ

פסק דין הטעון הבהרה

12. היה רשם ההוצאה לפועל סבור שפסק הדין או חלק ממנו טעון הבהרה לשם ביצועו, רשאי הוא לפנות בכתב לבית המשפט שנתנו כדי לקבל הבהרה; אין בפנייה זו כדי לעכב ביצועו של אותו חלק של פסק-הדין שאינו טעון הבהרה.

רע"א 1672/22 יצחק אוסטרוביצקי נ' מ.פ. עמית בניה ויזום בע"מ

סעיף 12 לחוק ההוצאה לפועל חל גם על פסק בוררות שאושר בפסק-דין של בית המשפט. לפיכך, אם רשם ההוצאה לפועל סבור כי פסק דין או פסק בוררות שאושר במסגרת פסק דין, טעונים הבהרה, עליו לפנות לבימ"ש בבקשה להבהרת הפסק; כאשר פסק-דין טעון השלמה, אין לרשם ההוצאה לפועל סמכות להשלים פסק-דין, ובכלל זה פסק בוררות שאושר בפסק-דין, אך בפני הצדדים עומדות מספר אפשרויות, שפורטו בפסק הדין.

יישום:

1. בין משה ויצחק הוסכם להביא את הסכסוך הכלכלי בפני בורר.
2. הבורר פסק על יצחק לשלם למשה 200,000 ₪ + ריבית (לפי טבלה מסוימת).
3. משה ויצחק פנו לבית המשפט לאשר את פסק הבורר.
4. יצחק לא עמד בתשלומים.
5. משה פתח נגד יצחק תיק הוצ"פ.
6. משה סבור שסכום הריבית לא ברור ולכן יש צורך להשלים את קביעת הבורר.
7. משה מבקש הבהרה של פסק הבורר.

בהתאם לסעיף 12 לחוק ההוצאה לפועל, התשכ"ז-1967, משה יכול לפנות לרשמת ההוצאה לפועל ולבקש הבהרה של פסק הבורר.
ככל והרשמת התרשמה שפסק הדין או חלק ממנו טעון הבהרה לשם ביצועו – במקרה דנן תשלום הריבית, היא יכולה לפנות לבית המשפט לקבלת הבהרה.

פנייתה של הרשמת לבית המשפט לצורך הבהרה לא תעכב ביצוע של פסק הדין שאינו טעון

הבהרה:

1. חלופה א' אינה נכונה שכן לרשמת אין סמכות לפנות ישירות לבורר וכך גם למשה אין סמכות.
2. חלופה ב' אינה נכונה שכן למשה אין סמכות לפנות לבית המשפט לקבלת הבהרה.
3. חלופה ד' אינה נכונה שכן הרשמת אינה נדרשת לעכב ביצוע של פסק הדין עד להבהרתו.

סוגיה זו אף נידונה בפס"ד רע"א 1672/22 יצחק אוסטרוביצקי נ' מ.פ. עמית בניה ויזום בע"מ וכך נקבע: "אם רשם ההוצאה לפועל סבור כי פסק דין או פסק בוררות שאושר במסגרת פסק דין, טעונים הבהרה, עליו לפנות לבימ"ש בבקשה להבהרת הפסק; כאשר פסק-דין טעון השלמה, אין לרשם ההוצאה לפועל סמכות להשלים פסק-דין, ובכלל זה פסק בוררות שאושר בפסק-דין".